

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

IX. ročník ● 4 /2016

Dobrá smrť

Tony Frič v utečeneckom tábore v Iraku

O B S A H

CIRKVI PROTI EXTRÉMIZMU	4
Rozhovor O KREŠŤANoch V IRAKU s Tonym Fričom	6
Homília REŠŤAVRÁCIA Juraj Ševčík	9
Téma EUTANÁZIA DOBRÁ SMRŤ P. Findó, P. Kocina, J. Henžel	12
Misia GLASGOW, ROTTERDAM A BOŽIE VLÁMANIE Juraj Institoris	19
Svedectvo BOH NIE JE DOPLNOK Kristína Prištiaková	22
Úvahy z trolejbusu POHYB Tomáš Komrška	24
Rozprávk AKO SOM PRIŠLA DO KRÁĽOVSTVA A. Činčuráková Tipulová	26
Na margo dní LEN SLOVÁ? Miroslav Kocúr	30

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2016

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko,

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Rastislav Števko **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko
Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,
e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 22. 4. 2016 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.
Predná strana obálky: Foto: www.actionlife.org / **EV:** 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

CHODNÍK SLÁVY

Nepohybujem sa vo svete hviezd, ktoré tajne alebo menej tajne dúfajú, že sa ich meno objaví na Chodníku/moste/stene slávy, ani som slávny hollywoodsky chodník slávy na vlastné oči nevidela. Ale o rôznych celebritách, ktoré dostanú toto privilégium, sa v mediálnom priestore dozviete veľmi často. Ktovie koľko tieto chodníky vydržia a čo tieto mená budú hovoriť návštevníkom o pár desaťročí.

Na jednom z takýchto chodníkov si môžete prečítať meno, ktoré nie je veľmi známe. Je to meno muža, ktorý financoval stavbu chodníka. Ten chodník je veľmi starý. Ale toto meno si na ňom môžete zreteľne prečítať ešte aj dnes, po 2000 rokoch.

Tomu ja teda hovorím Chodník slávy!

Prednedávnom sme sa so skupinou mladých ľudí zamýšľali nad postavami prvej cirkvi, ktoré nepatria medzi veľkých misionárov typu Peter alebo Pavol. Aj keď na mnohých miestach knihy Skutkov čítame, že cirkev rástla, týchto prvých kresťanov len málokedy poznáme po mene. Niektoré mená poznáme z Pavlových listov, lebo sa pripájajú k záverečným pozdravom. O niekoľkých vieme krátke, ale významné životné udalosti, najmä na začiatku ich osobnej viery. Či je to dievčatko Rodé, prokonzul na Cypre, chromý v Lystre, Lýdia, vzkriesený Eutychus – tieto postavy vytvárajú mozaiku, z ktorej čítame, ako vyzerala a fungovala cirkev v prvom storočí. Sme vďační Lukášovi, že to všetko spísal, ale v skutočnosti o ňom toho vieme tiež veľmi málo.

Všetci títo boli „tí druhí“, o ktorých síce veľa nevieme, ale boli stavebnými kameňmi živej cirkvi, ktorej pokračovateľmi sme aj my. Ostať v histórii ako „ten druhý“ nie je dnes veľmi populárne, no pre budúcnosť je to veľmi dôležité.

Vráťme sa však k nášmu chodníku. Tento kamenný chodník bol pre mňa jedným z najväčších zážitkov pri návšteve archeologických vykopávok v Korinte. A na chodníku je vyryté meno Erastus. Že ste to meno ešte nepočuli? Aj keď sa toto meno vyskytuje v Biblii dokonca trikrát, nie je spojené so žiadnym dramatickým príbehom, pre ktorý by sme si ho pamätali. A aj keď ho dnes zaradíme skôr do kategórie „tí druhí“, v skutočnosti bol vo svojej dobe veľaváženou postavou – dalo by sa povedať až celebritou. Podľa listu Rímskym 16, 23 bol mestským šafárom, čiže správcom mestských financií, prípadne riaditeľom Verejných prác (*Pozdravuje vás Gájus, hosťiteľ môj i celej cirkvi. Pozdravuje vás Erastus, mestský šafár, a brat Kvartus.*). Podľa Skutkov 19, 22 boli Timoteus a Erastus Pavlovými spolupracovníkmi, ktorých poslal do Macedónie (*Do Macedónska poslal dvoch zo svojich pomocníkov, Timoteja a Erasta, no sám ostal istý čas v Ázii.*) a z 2Tim 4, 20 sa dozvedáme, že Erastus je späť v Korinte (*Erastus zostal v Korinte, Trojima som však nechal chorého v Miléte.*).

Má tento biblický Erastus niečo spoločné s chodníkom v Korinte? Erastus bolo v tom čase bežné meno. Ale nápis na chodníku, ktorý objavili archeológovia v roku 1929, obsahuje ešte niečo viac ako len Erastovo meno. Je to nápis v latinčine a podľa odborníkov pochádza asi z roku 50 n. l. Tento nápis sa dá preložiť nasledovne: „Erastus z vďačnosti za svoj úrad (stavebný) vydláždil tento chodník na vlastné náklady.“ V tej dobe bolo bežné, že údržbu ciest a verejných priestorov financovali majetní občania mesta. Takže asi nebol jediný, ktorého meno bolo na chodníku vyryté. Pôvodne boli v chodníku vložené bronzové písmená, ktoré sa už samozrejme nezachovali.

Oba tieto zdroje, Pavol aj archeologický nález, hovoria o vysokopostavenom mužovi z Korintu v roku 50, ktorý sa volal Erastus a bol mestským správcom. Možno to neobstojí ako vedecký dôkaz, ale pre mňa to bola fascinujúca skutočnosť, pozerať sa na zhmotnenie biblického verša vlastnými očami. Bol to v skutočnosti silnejší zážitok ako stáť na Akropole v Aténach. Erastus sa usiloval o blaho mesta, spravoval mestské aj vlastné peniaze k úžitku verejnosti. Jeho aktívna verejná služba nám však dnes dáva dôkaz o vierohodnosti biblických dokumentov.

Svojím životom aj ja vyrývam odkaz do chodníka života ako odkaz pre ďalšie generácie. Mojou osobnou výzvou ostáva, čo bude komunikovať. A je jedno, či som aktívna vo verejnej, rodinnej, cirkevnej alebo inej komunite. Hovoriť nemusíme nič. Kamene kričia za nás.

Hovorím vám: Ak budú títo mlčať, kamene budú kričať. (Lk 19, 40)

NATÁLIA LUPTÁKOVÁ (Pracuje v Scripture Union Slovakia.)

VYHLÁSENIE RADY CIRKVI BRATSKEJ K NÁSTUPU POLITICKÉHO EXTRÉMIZMU

Cirkev bratská ako spoločenstvo kresťanov, hlásiace sa k duchovnému odkazu Jána Ámosa Komenského, vyjadruje hlboké znepokojenie a obavy zo vzrastajúcich prejavov extrémizmu na Slovensku, ktoré vyvrcholili zvolením Ľudovej strany Naše Slovensko do Národnej rady Slovenskej republiky. Jej predseda Marián Kotleba i viacerí poslanci programovo hlásajú svoje sympatie s nacistickou ideológiou a politickou praxou prvého Slovenského štátu, čo považujeme za priame ohrozenie našej demokracie. Prítomnosť tejto strany v parlamente, žiaľ, poskytuje legitimitu politickým ideám, ktoré sú s demokraciou nezlučiteľné a vedú k nespravodlivosti, bezpráviu a tyranii.

Znepokojuje nás, že strana Mariána Kotlebu vystupuje v mene kresťanstva. Svoju silu a vplyv čerpá z obdivu k prvému Slovenskému štátu. Práve v ňom vidí vzor kresťanskej spoločnosti, no s ignorovaním tragických negatív tohto obdobia. Prvý Slovenský štát vznikol a existoval ako chránenec a spojenec hitlerovského Nemecka. Zaviedol smutne známe protizidovské zákony a organizoval deportácie občanov židovského a rómskeho pôvodu do pracovných táborov, ktoré sa im stali miestom smrti. Zakázal niektoré kresťanské cirkvi a spoločenstvá. V mene „kresťanskej lásky“ sa hlásala povinnosť odstrániť tých, ktorí boli (slovami prezidenta Jozefa Tisu) označení za „škodcov Slovenského národa“. Vtedy to boli občania židovskej i rómskej národnosti, dnes by na zozname zrejme nechýbali ani utečenci a moslimovia. Takto pochopená „kresťanská láska“ je priamym opakom toho, čo hlásal Ježiš, ako ho poznáme z evanjelií. On svojich nasledovníkov nabádal, aby milovali všetkých ľudí bez rozdielu kultúry, rasy, náboženstva či národnosti. Požadoval postoj lásky i k tým, ktorí sa prejavujú ako nepriatelia.

Mnohí politici pred voľbami – v snahe získať čo najširšiu voľičskú podporu – podnecovali medzi ľuďmi strach z migračnej krízy. Vo verejnosti sa vytvoril obraz utečenca, nepriateľa, moslima – teroristu. Zároveň dlhodobo neriešené sociálne otázky, týkajúce sa životnej úrovne rómskych komunít, situácia v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou a slabou infraštruktúrou, nízka vymožiteľnosť práva, ktorá vyvoláva nedôveru v právny štát, korupcia a arogancia politicky a ekonomicky silných ľudí a skupín vedú mnohých k tomu, že na zložité otázky hľadajú v ťaživej situácii

jednoduché odpovede. Školstvo, odsunuté na okraj reálneho záujmu spoločnosti, v podstate ponechalo mladú generáciu bez kritického a správne hodnotovo ukotveného pohľadu na minulosť aj prítomnosť. Takáto atmosféra vytvorila priaznivé podmienky pre vznik a rast neonacistického myslenia a nesie svoj diel zodpovednosti za volebný úspech strany ĽSNS.

Žijeme v období hlbokkej krízy, čelíme globálnym aj lokálnym problémom, ktoré hrozia zjednodušenými a radikálnymi riešeniami. Žiaľ, podobné trendy možno pozorovať aj v iných krajinách Európy a nevyhli sa im ani v zámorí. Preto táto doba vyžaduje od autentických kresťanov, ktorí sú a chcú byť nasledovníkmi Ježiša Krista, zodpovednú angažovanosť. Je potrebné rozhodne sa postaviť a hovoriť jasné „nie“ tým, ktorí v mene Boha či v mene „národného kresťanstva“ šíria ideológiu nenávisti.

Považujeme za neprípustné, aby sa v našej krajine ktokoľvek obával o svoje demokratické a občianske práva len preto, že patrí k inej sociálnej skupine, rase, národnosti alebo etniku. Odmietame nebezpečný princíp kolektívnej viny a znevažujúce nálepkovanie akejkoľvek skupiny. Poučení tragickou historickou skúsenosťou minulého storočia sme si uvedomili, že ak zmenou negatívnych životných reálií a pozdvihnutím politickej aj občianskej kultúry vo všetkých dôležitých sférach našej spoločnosti nezabránimе týmto fašizujúcim prejavom, ktokoľvek z nás a našich blízkych sa môže stať neprijateľnou, odmietanou a ohrozenou skupinou.

Preto by sme privítali väčšiu spoločenskú, politickú aj ekonomickú podporu aj kresťanských aktivít, ktoré cirkvi dlhodobo a obetavo konajú napríklad v rómskych komunitách. Zároveň chceme ponúknuť svoje skúsenosti a spoluprácu pri zavádzaní koncepčných politík pre rovnomernejšie zlepšovanie života všetkých občanov našej krajiny. Vyzývame poslancov parlamentu a vládu, ktorým sme zverili demokratické spravovanie našej krajiny, aby nerezignovali na svoju službu verejnosti a na zodpovednosť, ktorú prijali.

Rada Cirkvi bratskej povzbudzuje všetkých občanov, aby sa nebáli konať dobro, aby statočne chránili bezbranných, aby vynaliezavo pomáhali slabým, lebo pravá láska je silnejšia než strach.

SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE PRESEDU KBS A PRESEDU UZŽNO

Predseda Konferencie biskupov Slovenska bratislavský arcibiskup metropolita
Mons. Stanislav Zvolenský a predseda Ústredného zväzu židovských náboženských obcí
Igor Rintel vydali spoločné vyhlásenie. Prinášame ho v plnom znení.

Dnes si pripomíname výročie známej encykliky Pia XI. „Mit brennender Sorge“. „S horlivou starostou“ napísal tento pápež v roku 1937 Nemcom, pretože nechcel, aby Cirkev zostala medzi „spoluvinníkmi za neinformovanosť“ po tom, čo sa k moci dostal Hitler a jeho vplyv zasiahol celú spoločnosť. Pápež jasne odsúdil rasovú ideológiu a označil ju za neprijateľnú pre kresťanov. „Veriacim v Boha nie je každý, kto rečnícky používa slovo Boh,“ – zdôraznil. „Len povrchné mysle môžu podľahnúť bludu a horliť za národného Boha, za národné náboženstvo, nerozumne sa pokúšať vtiesnať Boha, stvoriteľa celého sveta [...] do hraníc jedného národa, uväzniť ho do krvného priestoru jedinej rasy.“

Kritika rasizmu vtedajšieho režimu bola prorocká: existujúce predsudky sa rozohoreli do nenávisťi – a nenávisť spôsobila katastrofu. Strach, ktorý zachvátil ľudí kvôli príslušnosti k menšinovým rasám, sa nedá vymazať z pamäti. S veľkým znepokojením preto konštatujeme, že sme v týchto dňoch nanovo zaznamenali príznaky obáv a nepokoja. Obracajú sa na nás starší ľudia, ktorým sa v pamäti vynárajú spomienky a hovoria o svojej úzkosti zo súčasného vývoja. Sme presvedčení, že je potrebné všetkých pozvať k pokoju, ale aj k vážnej obozretnosti v politickom a náboženskom živote. Táto obozretnosť je o to naliehavejšia, že dnešný deň nám pripomína aj obdobie, počas ktorého sme dopustili násilné vyvezenie desiatok tisícov Židov z našej krajiny. Ani tí predstavitelia Slovenska, ktorí boli skalopevne presvedčení, že konajú za Boha a za národ, sa vtedy nevyhli spoluúčasti na veľkom nešťas-

tí. História pozná mnohé prípady, keď sa štátna moc obrátila proti Židom a podrobila ich krutému a neľudskému zaobchádzaniu. Cirkev už neraz v minulosti odsúdila takéto skutky a označila ich za neprípustné. Preto odsudzuje aj zločiny a krivdy voči Židom, ktoré sa udiali na Slovensku v rokoch 1939 až 1945.

Katolíci i Židia, poučení dejinami, nesmieme dopustiť, aby sa naše slová alebo činy obrátili proti komukoľvek: každý, aj ten najmenší prejav rasovej alebo náboženskej neznášanlivosti nám musí zostať cudzí. Nesúhlasíme so žiadnou výzvou na násilie. Dúfame v obrátenie tých, ktorí prípadne aj sadajú do parlamentných lavíc a hovoria jedným dychom o Bohu a národe, ale zároveň neváhajú útočiť na ľudí len z dôvodu ich inej farby pokožky či odlišného náboženského presvedčenia. Naše náboženstvá sú nezlučiteľné s rasizmom, antisemitizmom a výzvami na násilie. Roztrpčenie nad problémami nesmie vydláždziť cestu radikálnym riešeniam, ktorým chýba potrebné rozlišovanie. Obraciať sa na všetkých obyvateľov Slovenska, aby sa vyhli akémukoľvek extrémizmu. Usilujme sa viac o zachovávanie spravodlivosti, prejavujme väčšiu vzájomnú úctu a prekonávajme sebecko hľadanie spoločného dobra. Tam vidíme autentickú cestu zo súčasnej krízy.

*Mons. Stanislav Zvolenský,
bratislavský arcibiskup metropolita, predseda KBS
Igor Rintel, predseda Ústredného zväzu
židovských náboženských obcí v SR Bratislava,
14. marca 2016 (TK KBS)*

PREHLÁSENIE

Predstavitelia a zástupcovia kresťanských cirkví, pôsobiacich v Žiline a Židovskej náboženskej obce Žilina (ŽNO) sa na svojom pracovnom stretnutí v rámci združenia E KUZA rozhodli pridať k vyhláseniu predsedov Konferencie biskupov Slovenska a Ústredného zväzu ŽNO zo dňa 14. marca 2016 k nezdravej radikalizácii našej spoločnosti, rastúceho extrémizmu a jeho prejavov v našej kultúre.

Základné princípy Desatora a hodnoty evanjelia, vyjadrené vzájomným rešpektom, úctou a toleranciou považujeme za základné piliere, bez ktorých nie je možné vytvárať spravodlivú a otvorenú spoločnosť. Za viac ako 15 rokov našej spolupráce v Žiline prakticky zažívame, že tadiaľ vedie cesta k hľadaniu a nachádzaniu spoločného dobra pre všetkých ľudí bez rozdielu rasy, náboženského presvedčenia a sociálneho statusu. Práve teraz, v kontexte zložitých spoločenských premien, vypätých emócií a názorových stretov

nielen v EÚ, ale na celom svete chceme byť tí, ktorí židovsko-kresťanské základy európskej kultúry nielen vyznávajú, ale o ich praktickú podobu spolu s ostatnými usilujú v každodennom živote.

*Mgr. Patrik Peter Vnučko,
OP, Rímskokatolícka cirkev v Žiline
Dr. Emil Turiak, dekan Gréckokatolíckej cirkvi v Žiline
Mgr. Juraj Cupeř,
správca Pravoslávnej cirkevnej obce Žilina
Mgr. Marian Kaňuch,
evanjelický zborový farár Žilina
a senior Turčianskeho seniorátu
Ing. Ján Jančo, starší zboru, Kresťanský zbor v Žiline
Milan Uhrín, kazateľ,
Cirkev Adventistov siedmeho dňa Žilina
Dr. Tibor Máhrik, kazateľ, Cirkev bratská v Žiline
Ing. Pavel Frankl, predseda ŽNO Žilina 4. 4. 2016*

Foto: Ľubo Bechný

O KREŠŤANOCH V IRAKU

sa s **TONYM FRIČOM** rozprávala EVA BECHNÁ
Foto z utečeneckého tábora v Iraku: TONY FRIČ

Vyštudovaný učiteľ angličtiny, ktorú v skutočnosti učil krátko. Venuje sa fotografii, to však naopak neštudoval. Posledných pár rokov ho osud zavial do sveta humanitárnych problémov – do Iraku a medzi asýrskych kresťanov. V súčasnosti sa snaží nájsť taký spôsob existencie, ktorý by mu umožnil aj naďalej sa venovať „naším“ irackým Slovákom a zároveň fungovať ako otec a živiteľ rodiny. Prirástli mu k srdcu.

Ako ste sa dostali k problematike irackých kresťanských utečencov?

Prvým impulzom bola prosba nemeckej organizácie Kirche in Not, ktorá ma požiadala o zdokumentovanie ich aktivít v Iraku. V tej

dobe – bol koniec roka 2014 – ich tam mali množstvo. Pomáhali tak miestnej cirkvi zvládať nápor utečencov. Navštívili sme mnoho táborov a projektov po celom Kurdistanu. Situácia s utečencami, ich osudy, životné podmienky a ne-

prehľadná situácia ma veľmi oslovili. Už tam som sa rozhodol, že sa vrátim. Späť do Iraku som išiel ešte v ten istý mesiac (december 2014). Vrátil som sa tam potom ešte niekoľkokrát v priebehu roka 2015. Snažil som sa zachytiť životné osu-

dy kresťanských a jezídskych utečencov a ponúkať ich slovenským médiám, ktoré sa v tej dobe problematike Blízkeho východu takmer vôbec nevenovali. S prvou časťou mojej misie sa mi celkom darilo, tá druhá bola horšia. Môžem to zrejme pripísať na vrub nedostatku skúseností a vedomostí o tom, ako médiá na Slovensku fungujú. Mám s tým problém dodnes.

Aká je situácia kresťanov v Iraku, ak sa to dá vôbec opísať pár vetami?

Na úvod stačí možno len jedno číslo: 180 tisíc. Toľko ich v Iraku zostalo z pôvodných dvoch miliónov. Len pred dvadsiatimi rokmi bol Irak a Ninivejská planina centrom blízkovýchodného kresťanstva. Dnes tam nežijú už takmer žiadni kresťania. Väčšina z nich je na úteku, alebo našli nové domovy v Západnej Európe či v Austrálii.

Drvivá väčšina irackých kresťanov žije momentálne v Iraku v utečeneckých táboroch. Tie sú roztrúsené po celom irackom Kurdistane. Najväčším centrom kresťanstva je Erbil, kde aj žije pôvodná 40-tisícová komunita v mestskej štvrti Ankawa. Sem smerovali prvé kroky väčšiny irackých kresťanských utečencov. Kresťania v Kurdistane však len prežívajú. Väčšina z nich tam nemá možnosť zapustiť korene a nájsť si nový domov. Bariérou sú miestne zákony aj odlišný jazyk, ktorým sa v Kurdistane hovorí.

Kto sa o týchto utečencov v Kurdistane stará – ako fungujú utečenecké tábory?

O väčšinu kresťanských utečencov sa stará cirkev a kresťanské organizácie. Veľkým dielom pomáha aj miestna kresťanská komunita. Podľa vyjadrenia biskupa Wardu z Erbilu, asi 80% pomoci je od darcov z celého sveta, do veľkej miery priamo od rôznych biskupských konferencií a 20% je od miestnych kresťanov.

Tábory majú rôznu úroveň. Sú také, ktoré majú práčovňu, škôlku, školu, slušné toalety a sprchy, ale aj také, ktoré nemajú ani len generátor a tým pádom ani teplú vodu na sprchovanie či pranie. Všetko záleží od konkrétnej osoby, kto-

rá sa o tábor stará. Ak je to kňaz, poväčšine je situácia dobrá. Ale ak je to miestny človek, poväčšine to veľmi dobre nefunguje. V niektorých táboroch si musíte priplácať za elektrinu z generátora, a keď na to nemáte, tak ste bez elektriny väčšinu dňa. „Štátna“ elektrina funguje iba niekoľko hodín denne.

Akú rolu tu zohrávajú Slováci a slovenské inštitúcie, cirkvi?

Slovensko prostredníctvom Slovenskej katolíckej charity a Biskupskej konferencie Slovenska podporilo niekoľko projektov pomoci utečencom v Iraku. Je medzi nimi napr. kúpa generátora pre kláštor Panny Márie v Sulimanyii, kde je asi 170 kresťanských utečencov, stavba pastoračného centra a materskej školy vo farnosti sv. Jozefa v Sulimanyii, ktorej cieľom je zlepšenie podmienok pre miestnu kresťanskú komunitu, ale aj podpora kresťanských študentov na univerzite v Kirkúku či podpora trauma centra v Erbile. Slovensko je tiež veľmi aktívne na poli sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Univerzita sv. Alžbety prevádzkuje dve kliniky. Jednu v Erbile a jednu v Dohuku.

Pomáhali ste s presídlením 149 asýrskych kresťanov na Slovensko? Ako to vzniklo? Kto to organizoval?

Nepomáhal som pri tomto projekte a nemôžem sa k tomu vyjadrovať, keďže nie som do neho priamo zapojený. Môžem povedať len toľko, že je financovaný americkou nadáciou Mercury One a na Slovensku prebrala zodpovednosť za projekt organizácia Pokoj a dobro – pomoc utečencom a Nitrianska diecéza so svojou diecéznou charitou. Ak by niekoho zaujímali bližšie informácie k tomuto projektu, môže sa obrátiť na Petra Brenkusa z Pokoj a dobro – pomoc utečencom.

Ludia sa často pýtajú: Prečo „iba“ kresťania? Prečo nie hocikto, kto to potrebuje?

Sú ľudia, ktorí chceli pomôcť kresťanom, lebo sú presvedčení, že oni sú najohrozenejší. To podporujú aj fakty. Nikto nebráni nikomu pomáhať komukolvek. Aj naši bezdomovci alebo Rómovia by si zaslúžili viac pozornosti, aj zo strany kresťanov. Je naším individuálnym rozhodnutím, či sa, v zmysle odkazu evanjelia, rozhodneme pomáhať našim blízkym a núdznym, alebo nie.

Sme svedkami celého spektra názorov a postojov k utečencom – od maximálne tolerantného postoja Angely Merkelovej až po niektorých východoeurópskych politikov,

ktorí by najradšej postavili vysoký múr. Kde v tomto spektre stojíte vy a prečo?

Môj postoj je niekde v strede. Určite som proti akejkoľvek neriadenej migrácii. Ktokoľvek príde na hranice Európy, musí byť prevarený a keď nespĺňa podmienky na udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany, má byť poslaný späť tam, odkiaľ prišiel. Riadená migrácia po vzore Kanady alebo Austrálie by nám mali byť vzorom.

Konflikty na Blízkom Východe trvajú už dlhšie, avšak najväčšia vlna utečencov sa objavila až posledný rok. Čo si myslíte, že bolo príčinou?

Podľa mňa bolo hlavnou príčinou zníženie dotácií na jedlo pre vysťahovalecké tábory. OSN nemala vo svojom potravinovom fonde dostatok prostriedkov, a tak od marca minulého roku radikálne znížila potravinovú pomoc utečencom. V nasledujúcich dvoch mesiacoch sme mali na hraniciach už desiatky tisíc utečencov.

Čo čaká Európu v ďalších mesiacoch? Je z toho cesta von?

Treba dodržiavať pravidlá a zákony, ktoré máme a používať zdravý sedliacky rozum v tých oblastiach, ktoré naše zákony nepokrývajú. Nič viac nám netreba a zvládneme akúkoľvek krízu. ■

Ktosi zo zástupu mu povedal: Učiteľ, povedz môjmu bratovi, aby sa so mnou rozdelil o dedičstvo. On mu odpovedal: Človeče, kto ma ustanovil na to, aby som vynášal rozsudky alebo delil? A pokračoval: Dajte pozor a vyvarujte sa akejkoľvek chamtivosti po nadbytku! Lebo život človeka nezávisí od jeho majetku a hojnosti. A potom im povedal toto podobenstvo: Istému boháčovi prinieslo pole hojnú úrodu. Rozmýšľal a hovoril si: Čo urobím? Veď nemám kam pozvážať úrodu. Potom si povedal: Urobím toto: Zrúcam svoje sýpky a postavím väčšie. Tam potom uloží všetko obilie i svoj majetok a povie si: Duša, máš veľa majetku na mnoho rokov. Odpočívaj, jedz, pi a vesel sa! Ale Boh mu povedal: Ešte tejto noci požiadajú o tvoj život a komu ostane to, čo si nahonobil? Tak bude s každým, kto zhŕňa poklady pre seba, a nie je bohatý v Bohu. (Lk 12)

REŠTAVRÁCIA.

(alebo O chamtivosti a múdrosti)

JURAJ ŠEVČÍK

(Autor je teológ, pôsobí v sekulárnom zamestnaní.)

Som vďačný JÁNOVI KALINČIAKOVI, že nám poskytol príbeh – neskôr aj sfilmovaný –, ktorým by som rád odštartoval svoj dnešný príhovor na tému „Aj múdry schyblí“. Iste mi Eňa Vacvalová a Oliver Andrassy odputia uprednostnenie autora z 19. storočia. No obzretie sa späť do dávnejšej minulosti nám napovedá, že vzorce myslenia a správania sa v istom zmysle nemenia. Ak by sme u protagonistov politického zápasu na Slovensku (a iste aj na blízkom globálnom okolí) vymenili dobové oblečenie za súčasné obleky, koč nahradili limuzínou, mince za bankovky (môžu byť aj v alobale), bolo by až také potrebné meniť aj texty postáv viac než 150 rokov staré? Žiaľ, nie... Nie, nechcem dnes ísť smerom kresťanskej reflexie na súčasnú politickú situáciu na Slovensku či hodnotiť výsledky nedávnych volieb. Radšej by som sa chcel pridať do filmovej debaty a ísť v nej iným smerom.

Dnešná téma je totiž intímnejšia než spravovanie vecí verejných. Slovo, ktorým ku nám dnes prehovára Boh, je umiestnené v napätí medzi príťažlivou silou chamtivosti a odporujúcou silou múdrosti.

Ako môže byť chamtivosť príťažlivá?

Chamtivosť nie je príjemná vôňa na tele ľudskosti. Ľudia v okolí odpadávajú od nevoľnosti, len predmetný navoňaný človek je spokojný a myslí si, že je „hladce oholen, dobre naladen a nebezpečne krásnej...“. Zeman Matyáš Bešeňovský nevystupuje vo filme *Zemianska česť* (film podľa satiry J. Kalinčiaka *Reštavrácia*, 1957) ako pozitívna postava. Je ako magnet, ktorý priťahuje nečestné peniaze. Matyáš je patrónom chamtivosti. Hoci sa nám chamtivosť nepáči, je záležitosťou každého z nás. Má v sebe nestriednu príťažlivú silu, ktorou k sebe môžeme priťahovať najprv hmotné veci, peniaze, majetok a napokon aj nehmotné záležitosti ako moc, prestíž, schopnosť rozhodovať o osude iných, atď. Aký paradox: v snahe byť slobodnými sa stávame otrokmi. Čím viac sa snažíme o nezávislosť – napr. prostredníctvom ekonomickej nezávislosti, tým viac sa môžeme zamotávať do neviditeľnej pavučiny závislosti na veciach i ľuďoch. A matku chamtivosti – žiadostivosť – Luther označuje za podstatu všetkých ostatných ľudských hriechov.

Ako môže byť múdrosť odporujúca?

Poviem vám, ako: Už sa vám stalo, že ste v živote postavali nejakú podstatnú hlúposť a dokonca ste boli na ňu patrične hrdí? A uprostred svojej nafúkanej

samospravodlivosti ste stretli životom skúseného človeka, ktorý nazval veci inak, než bol váš naučený samoospravedľujúci slovník? Stalo sa vám už niečo také? Mne áno. Vtedy, pred rokmi, som utiekol od toho múdreho muža. Moje ego nezneslo kritiku mojej skreslenej životnej optiky. Až keď ma život začal vyučovať pokore prostredníctvom degustácie chute asfaltu po pádoch na hu...manitné dno, vrátil som sa k tomuto mužovi a poďakoval sa za slová pravdy. Predtým ma od neho odpudili, o niekoľko rokov napopak – k nemu priviedli.

Som rád, že film *Zemianska česť* natočili už vo farbe. Inak by v nás mohol evokovať čiernobiele videnie reality. Múdrosť rovná sa chudoba, striedmosť, askéza. Chamtivosť rovná sa bohatstvo, prepych, kaštielik a jachtička.

Božie slovo Starej Zmluvy však nekladie za synonymum múdrosti pohrdanie týmto svetom, odmietanie jeho dobier a príjemností. Nie. Kniha Prísloví začína výrokom: *Bázeň pred Hospodínom je začiatkom poznania, múdrosťou a výchovou len blázni pohrdajú.* Synonymom múdrosti a poznania je teda bázeň pred Hospodínom. Ale o tom trošku neskôr.

Akosi inštinktívne by sa chcelo pokračovať, že na protipóle k múdrosti je hlúposť. Na jednej strane sú

múdri ľudia, zemití starci a tajomné vedmy: myslia, rozprávajú a žijú múdro. Oproti nim stoja... hlupáci? Myslíte si, že vytvoriť celé štruktúry na prelievanie peňazí zo štátneho do súkromného, nájsť medzery v paragrafoch, vytvoriť vojnu, aby sa predávali zbrane – že toto všetko dokážu vytvoriť hlupáci? Vonkoncom nie! Sú to všetko veľmi inteligentní ľudia. No ľudská inteligencia nie je autonómna dobrá sila. Môže vytvoriť jadrovú elektrárňu a rovnako aj jadrovú bombu.

V Ježišom podobenstve nevystupuje boháč ako príklad jednoduchého spoluobčana typu Bohumila Stejskala. Boháč nehovorí ako Bohouš – „To je nápad, kolotoč koupím!“, naopak – je to prezieravý manažér. Má dobrý plán, ako kapitalizovať svoje základné imanie. Je zodpovedný, stavia nové objekty, sklady, expanduje. Zabezpečuje sa. A teraz úprimne: predstavte si, že by ste vyhrali eurojackpot. Teraz je to 75 miliónov eur mínus daň. Nepovedali by sme si aj my, vystresovaní v práci, zadlžení hypotékami, úvermi a leasingami v prostredí nestabilného pracovného trhu – nepovedali by sme si po takejto výhre, že duša teraz odpočívaj? Veď má po čom odpočívať. Nechceli by ste si tak odpočinúť? Ja veru áno. Nepovedali by si zomierajúci od hladu v subsaharskej Afrike, že duša najedz sa?

Alebo nepovedali by si ľudia, zápasiaci s depresiou, že duša pi pohár dobrého vína? To ti môže dať aspoň malú úľavu a ľahkosť do nákladu života, ktorý preyšuje kapacitu tvojich duševných síl? Túžba po odňatí existenčného jarma, ktoré na nás uvaľuje naša materialistická spoločnosť, ktorej sme deťmi, táto túžba oslobodiť sa, je legálna a legitímna. A to ešte nehovoríme o tom, aké ťažké je toto jarmo v krajinách tretieho sveta.

Utópia materiálnej slobody

Lenže takáto situácia materiálnej slobody je väčšinou utópiou. Nepodarilo sa k nej dopracovať ani v ČSSR, ani v ostatných socialistických republikách. Ani v tých západných. Duša sa nedá nasýtiť jedlom ani napojiť pitím. Príklady depresívnych miliónárov hovoria tiež o tom, že ani majetok nedokáže dušu rozveseliť.

Ak boháč z evanjelia vystupuje ako negatívna postava, tak kvôli čomu? Ak nie primárne kvôli svojmu bohatstvu, o ktorom môžeme logicky predpokladať, že k nemu prišiel vďaka svojej šikovnosti a manažérskym schopnostiam, tak kvôli čomu?

On – ten v mnohom múdry človek – si totiž chybné myslel, že bohatstvom, dostatkom a kapitálom dokáže nasýtiť dušu.

Kde je teda kľúč k tomu, aby bola duša v poriadku? Duša, nie ako antickou a stredovekou filozofiou a teológiou vypreparované psyché, anima.

Ale ako nefeš – tak o nej hovoril Hebrej Ježiš. Nefeš ako život, rodiaci sa pod stanom na púšti z hebrejskej matky.

Nefeš ako jednota tela, duše a ducha v milostnom výkriku lásky, keď sa do jedného okamihu vtesnáva nadpozemská stvoriteľská sila.

Nefeš ako ja, nefeš ako ty, čo dýchame cez svoje slová, myšlienky a činy.

Nefeš ako odkaz orientálneho celistvého vnímania človeka. Ten sa preniesol cez východnú kresťanskú tradíciu prostredníctvom cyrilometodskej misie až na naše územie a dotkol sa našich predkov. A tí ten dotyk nazvali slovom „duša“.

Čo naordinovať duši, nášmu životu, milovaniu, premýšľaniu, rozhovorom, práci a záujmom, aby bolo dobre?

Určite nie materiálny dostatok. Nie kvôli tomu, že by ten dostatok bol nejakým derivátom zla a hriechu. Iste poznáte príbeh starozmluvného Jób. Tento muž prišiel o všetko a všetkých a je archetypom pre všetkých nás, ktorí sa v živote nachádzali, nachádzajú alebo budú nachádzať v stave, že im z celého života nezostalo nič okrem viery. Jób si zachoval, vybojoval, vyhádval s Bohom svoju vieru. A ako ho Boh odmenil? Kniha Jób končí taktó: *Ďalšie Jóbove dni Hospodín požeňnal ešte väčšmi ako predchádzajúce. Mal štrnásťtisíc oviec a šesťtisíc tŕnav, tisíc volských záprahov a tisíc oslíc. Mal sedem synov a tri dcéry. V celej krajine nebolo krajších žien ako boli Jóbove dcéry. Aj im dal otec dedičstvo medzi ich bratmi. Jób potom žil stoštyridsať rokov, videl svojich synov a vnukov až do štvrtého pokolenia. Napokon Jób zomrel starý a sýty životom.*

Tak, nech sa páči. Božou odmenou nebola nirvána – spočinutie v blaženej ničote. Naopak, odmena bola formy hmotnej, majetkovej a majetnej. Prečo? Lebo Jób svoju skutočnú odmenu dostal v tom, že svoju dušu, svoj život vložil do vzťahu s Hospodínom a neurobil svoju dušu závislou od ničoho a nikoho iného.

Tajomné múdro – tajomné hlúpo

V tomto spočíva to tajomné múdro života.

A naopak, rovnako tajomné hlúpo je v tom, že svoje životné naplnenie urobíme závislým od objektov, ako sú veci, autá, domy, dovolenky, moc, politický vplyv, možnosť rozhodovať o chode vecí a osudoch ľudí a neviem ešte od čoho všetkého. Toto je opak múdrosti: teda hlúposť.

Múdrost je vloženie naplnenia svojho života do vzťahov. Nie, nechcem tým povedať, že môj život bude OK, keď budú moje vzťahy OK. Čiže miera mojej spokojnosti bude opäť závislá od objektu, ktorý má v tomto prípade podobu vzťahu. Pozná niekto z vás bezproblémový vzťah? Ale úlohou vzťahov nie je byť bezproblémovými. Ich úlohou je riešiť problémy. Alebo sa s nimi učiť žiť tak, aby život predsa len nachádzal svoje naplnenie. Vzťah teda nechápme ako nemateriálny objekt, zázračný lektvar, ktorý urobí náš život šťastným. Práve naopak – sú to práve vzťahy, ktoré medzi nami spôsobujú najviac nešťastia. Každé druhé manželstvo na Slovensku sa rozpadá, polovica partnerských vzťahov zanechá za sebou strašne veľa zranení a najviac si to odnášajú tí, ktorí za zlyhanie vzťahu vôbec nemôžu: malé deti. Alebo tie nevyrovnané dominantno-submisívne vzťahy, alebo semináboženské partnerstvá, kde je jeden z partnerov vnímaný ako božstvo a ten ďalší prináša božstvu obety v podobe zriekania sa: svojej vlastnej identity, podstatných životných názorov, vzťahov

s inými členmi rodiny, atď. Veru, vzťahový život dokáže byť riadne panoptikum...

Vzťah, ak má byť a zostať podstatným konštitutívnym priestorom, v ktorom sa odohráva múdrosť našich životov, by mal byť chápaný nie ako objekt, ale ako komunikácia.

Chamtivosť a múdrosť

Áno, v tomto momente prichádzame k podstate konfliktu medzi chamtivosťou a jej protipólom – múdrosťou.

Chamtivosť je totiž strašne sama, osamotená, izolovaná. Vychádza zo seba: svojich túžob, snahy o zabezpečenie sa, zabetónovanie sa v dostatku, robí nefeš – život – závislým od vývoja akciových trhov, dostatku klientov, nových produktov na trhu či priazne najznámejšieho slovenského autora netradičnej rodiny... Celá realita, ľudia, vzťahy, veci, skrátka všetko je len prostriedkom na uspokojenie vlastných túžob.

Naopak, múdrosť vstupuje do vzťahu kvôli komunikácii. Vystupuje zo seba a približuje sa k osobe na druhom konci vzťahu. Múdrosť nie je uzavretá – je otvorená: je pripravená prijať do seba realitu okolo, robí ju súčasťou seba a seba súčasťou univerza – a tak budovať seba a spolu so sebou aj okolie. Múdrosť je totiž pokorná.

Lenže akokoľvek by boli naše vzťahy vytuningované a producenti by nás mohli pozývať dokonca na debaty za okrúhlym stolom s Platónom či Tomášom Akvinským, skôr či neskôr by sme narazili na ohraničenia našej ľudskej múdrosť, vzťahov a komunikácie. Ohraničenia, za ktoré sa už nedá ísť.

Je to koniec príbehu. Kraj útesu, múr na konci slepej uličky, bytostná tragická havária našej túžby po prestúpení limitov, aj toho najlimitnejšieho – smrti.

Máme dve možnosti: jednohlasne si v sebe odhlasovať koniec, kapituláciu, súhlas s nezmyslom.

Alebo urobiť skok viery. A tu je najviditeľnejšia odpudivá sila múdrosť: Predstavte si, že vás život priniesol až na kraj útesu a máte skočiť. Čo je silnejšie? Snaha zvrátiť dianie, otočiť sa, vrátiť sa, dohodnúť sa

s koalíčnými partnermi na nejakom modus vivendi, aby bol aj vlk najedený, aj baran celý? Alebo urobiť krok viery, krok do neznáma? A svoj život vložiť do komunikácie s Bohom? Neťahá nás to viac nazad, než dopredu k múdrosť už nie ľudského mudrovania, ale k múdrosť viery?

Ha – lenže v chamtivom podnikavom zákutí osobnosti človeka sa zrodí podnikateľský megaplán, taký, aký na tomto svete nemá obdobu. „Čo ak by som zapojil dokonca Boha do naplňania svojich túžob? Pomodlím sa, poprosím a dá mi, zošle mi to, za čím túžim. Ako hovorí Adela Banášová, „urobím si z Boha niečo medzi džinom z fľaše a Vilom Rozborilom, ktorý ma nechá žiť na Miami bez zubného kazu...“

Bázeň

Vložiť svoj život do komunikácie s Bohom tak, aby sa táto stala cestou k múdrosť a nie k totálnemu osprosteniu a zosmiešneniu seba i kresťanskej a židovskej viery, predpokladá môj postoj bázne pred Hospodínom, Bohom.

Bázeň ako vyjadrenie bytostnej pokory pred nekonečnou realitou Boha.

Bázeň ako strach. Nie ako strach otroka pred otrokárom, žida pred veliteľom v koncentráku. Ale strach milujúceho a milovaného človeka, aby sa svojim egoizmom nedotkol milujúceho a milovaného Boha.

Bázeň ako pokora stvorenia pred Stvoriteľom.

Bázeň ako prejav vďačnosti za dary.

Bázeň ako stretnutie dvoch priateľov, ktorí nepotrebujú k svojej komunikácii dominanciu a submisivitu, lebo si vystačia ...s láskou.

Myslím si, že je to práve bázeň pred tajomstvom, ktoré nás presahuje; pred príbehom väčším, než je ten náš – pred osobnou láskou, väčšou než všetky naše ľudské lásky. Bázeň pred Hospodínom z nás môže robiť potrebné zmeny k zmúdreniu. Nás samých i našej spoločnosti. Aby Slovensko nebolo viac krajinou J&T, Penty a tety Aničky, ani národom šašov, recesistov a náckov, ale národom Rúfusa, Jukla, Srolca, Sirackej a Krčméryho. ■ (CB BA-Kaplnka, 20. 3. 2016.)

Scripture Union Slovakia

požýva na letné pobyty

pre deti a teenagerov

Detský Bible camp **Najlepšie počasie**:

Dátum: 16. – 23. júl 2016

Miesto: Hotel Spojár, Žiarska dolina

Vek: 8–13 rokov

Cena: 150 € s autobusovou dopravou z Bratislavy

Teenagerský tábor **fit4life**:

Dátum: 1. – 6. augusta 2016

Miesto: Chata Račková <http://www.rackova.sk/>

Vek: 14 – 18 rokov

Cena: 110 €, doprava individuálna/spoločná vlakom

Viac informácií a prihlášky na stránke <http://www.scriptureunion.sk/2016/03/pozvanky-na-letno-2016/>

Poplatok za tábor môžete navýšiť o dobrovoľný príspevok, ktorý použijeme na podporu viacdetných rodín.

Eutanázia

(Dobrá smrť)

Pripravil BOHUSLAV PIATKO

Existuje nespočetné množstvo definícií eutanázie, ale význam je vždy podobný – je to zabitie z milosti, bezbolestné ukončenie života na žiadosť samotnej trpiacej osoby, ktorá už nemá žiadnu možnosť na vyliečenie. Z medicínskeho hľadiska ide o umelé skrátenie smrteľného zápasu, pomoc pri dlhom umieraní.

Prvá zmienka o eutanázii je približne z roku 300 pred Kristom. V divadelnej hre Mravec od Pasidipa sú tieto slová: „Zo všetkého, čo si môže človek želať od bohov, nemôže si nič lepšie priať, ako dobrú smrť.“ Zomrieť bez bolesti a v spánku je asi najlepšou formou ukončenia života. Vo svojom diele ju prvýkrát použil historik Seutonium, opisoval ako cisár Augustus „umiera rýchlo, bezbolestne v náručí jeho ženy Livie, prežívajúc eutanáziu (dobrú smrť), ktorú si želať.“

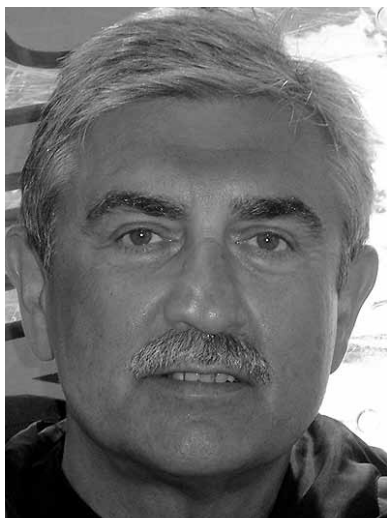
V 17. storočí ju v spojení s medicínou spomína Francis Bacon ako jednoduchú bezbolestnú smrť, pri ktorej je lekár zodpovedný predísť fyzickej bolesti tela. Eutanázia v zmysle urýchlenia smrti je spomínaná v dielach popredných filozofov – Platón, Socrates. V časoch kresťanskej stredovekej spoločnosti bola eutanázia považovaná za vraždu. Odsudzoval ju aj Hippokrates – otec medicíny.

Ani prosbami sa nedám prinútiť na podanie smrtiaceho lieku, ani sám nikdy na to nedám podnet. (Hippokratova prísaha)

Zdroj: © Server.sk, redaktor: iva

SMRŤ Z MILOSTI?

Na prvý pohľad sa môže zdať, že diskutovať o eutanázii v kresťanskom časopise je takmer zbytočné, lebo kresťanský názor je zrejmý. Ale predsa – myslím si, že o tom hovoriť treba. Najmä po tom, čo vlni v septembri otriasla Slovenskom smrť bezvládneho Dominika, ktorého po 24 rokoch beznádejného utrpenia odpojil od podporných prístrojov jeho vlastný otec. Je stíhaný za trestný čin zabitia. V tejto súvislosti sa objavil v médiách aj druhý prípad – lekárka z Prešova, ktorá od roku 1997 trpí nevyliciteľnou chorobou, chcela by ukončiť svoj život, ale sama nemôže – potrebuje k tomu asistenciu tretej osoby. To však nie je možné, lebo u nás by taká osoba spáchala trestný čin. Pozvanie do besedy prijali: **Lekár Peter Findo, teológ Ján Henžel a filozof Petr Kocina.**

PETER FINDO
Lekár, NOVAMED, spol. s r. o.

PETR KOCINA
Interný doktorand na Filozofickej fakulte UKF v Nitre, venuje sa aplikovanej etike a filozofii práva.

JÁN HENZEL
Teológ, prednáša etiku na UMB v Banskej Bystrici, tajomník Rady Cirkvi bratskej.

Mnoho ľudí po verejnom apeli spomínanej lekárky na politikov, aby sa zmenila legislatíva, hovorí, že na jej mieste by tiež chceli zomrieť, alebo by spáchali samovraždu.

Vedia, čo hovoria? Vieme – skôr, ako vyslovíme svoje postoje – čo je EUTANÁZIA, ako je definovaný život a jeho koniec? Takže ujasníme si najskôr terminológiu.

P. Findo: To je asi problém, lebo otázka definície života je otázka biologická. Nie je to otázka ani medicínska, ani filozofická. Skôr by som začal inde. Diskusia o eutanázii nie je diskusiou o násilnej smrti. Tento výraz znamená – dobrá smrť. Teda že ide o smrť, pri ktorej príslušná osoba netrpí a konkrétne eutanázia je spôsob, akým sa takáto smrť privodí. Samozrejme, jestvuje aj

pojem násilná eutanázia, ale o tom asi teraz nechceme hovoriť, lebo to je usmrtenie človeka bez jeho súhlasu.

J. Henžel: Asi je naozaj najdôležitejšie, aby sme si ujasnili pojmy skôr, ako začneme čokoľvek hovoriť. Aby táto beseda mala nejaký zmysel, musíme sa dohodnúť, čo rozumieme pod eutanáziou. V starom Grécku eutanázia zahŕňala medicínske postupy starostlivosti o zomierajúcich a tíšenie bolesti pred smrťou. To iba dnes je eutanázia chápaná ako konanie, ktoré má privodiť bezbolestnú smrť. Takže sa pre túto debatu dohodnime, že pod eutanáziou rozumieme toto. A potom musíme klasifikovať eutanáziu tak, ako sa to zvykne – aktívna, pasívna, atď.

P. Kocina: Rád by som zdôraznil aspekt dobrovoľnosti, pretože po-

jem eutanázie bol zdiskreditovaný viacerými historickými udalosťami, predovšetkým z obdobia nacistického Nemecka, ale aj predtým, keď sa ľudia selektovali na tých, čo sú hodní života a na tých, čo nie sú hodní života. A tomuto sa, žiaľ, tiež hovorilo – v nie tak dávnej minulosti – eutanázia. Takže hovorme o tom, že človek sám prejaví vôľu ukončiť svoj život a podľa podmienok predpísaných zákonom mu potom môže lekár za istých okolností pomôcť život ukončiť.

Skúsme si teda klasifikovať a definovať rôzne typy eutanázie tak, ako sa to uvádza v odbornej či menej odbornej literatúre.

P. Findo: Viem, že sa v klasifikácii hovorí o aktívnej a pasívnej eutanázii, ale nemyslím si, že by sme

sa mali držať takéhoto základného delenia. Mali by sme sa držať toho, ako klasifikujú eutanáziu tí, čo sa po odbornej stránke zaoberajú touto problematikou dlhé desaťročia. Títo pasívnu eutanáziu neuznávajú, lebo pod pasívnou eutanáziou sa rozumie ukončenie liečby alebo ukončenie starostlivosti o človeka, ktorý bez starostlivosti prestane existovať, lebo sa o seba nedokáže postarať. Ale to predsa nie je aktívny dej. Teda to, že niekoho odpojíme od umelého dýchania preto, lebo má medicínsky definovanú smrť mozgu a ukončí sa napríklad liečba chemoterapiou, podávanie umelých výživ, to nie je eutanázia. Takže ani nemožno hovoriť o aktívnej a pasívnej eutanázii – eutanázia je vždy aktívna. Ale je tu ešte iný aspekt, kde treba rozlišovať niečo, čo sa označuje za „physician assisted death“, (smrť s asistenciou lekára) a „physician assisted suicide“ (asistencia lekára pri samovražde). Čiže eutanázia sa chápe ako aktívny dej a vykoná ju buď niekto tretí, alebo sa pacientovi namieša koktail a on si pustí sám infúziu, čiže prakticky vykoná samovraždu.

Takže tento pohľad na eutanáziu vlastne zužuje bežnú klasifikáciu približne na 3 spôsoby – keď vylúčime pasívnu, zostáva aktívna (obrazne – smrtiaci injekcia), asistovaná – teda pomoc pri zomieraní a asistovaná samovražda. Dobré tomu rozumiem?

P. Findo: Asi tak. Ľudstvo totiž akosi zabudlo na to, že keď bude niekoho liečiť donekonečna, predlžovať mu život nákladnou a zložitou liečbou, raz aj tak príde moment, keď sa treba rozhodnúť – či pokračovať naozaj ad infinitum, alebo liečbu ukončíme skôr. Ak je pri vedomí, tak sa staráme o jeho potreby – kŕmime ho, hydratujeme, staráme sa o hygienu, poskytujeme mu duchovnú podporu a v prípade, že je človek v kóme – a to je aj dnešná prax – liečba sa ukončí a pacient umrie, ale nie je v tom ani náznak

aktívnosti. Niektorí hovoria, že aktivnosť pasívnej eutanázie (podľa nesprávnej terminológie) treba vidieť aj v tom, že sa pacientovi napríklad podá morfium a pritom mu zlyháva dýchanie a že morfi-

Ľudia by sa mali viac učiť
umeniu zomierať.
Nie ako ukončiť
život inému,
ale ako sa naučiť zomierať.

um zhoršuje respiráciu a utlmí dýchacie centrum. To je však už len také filozofovanie, lebo morfium má určite prednosť pred bolesťou a utrpením aj za cenu skrátenia života, ale nie s úmyslom usmrtiť. To jednoducho nie je eutanázia.

J. Henžel: Áno, ale toto sa označuje ako nepriama eutanázia.

P. Findo: Ja by som v tomto prípade slovo eutanázia vôbec nepoužil. Zostal by som pri tom pôvodnom význame – dobrá smrť. Teda zákonne upravený spôsob, ako človeku ukončiť utrpenie.

Ako ste vy hodnotili to, čo som spomínal na začiatku – otec po 24 rokoch odpojil od prístrojov syna a je trestne stíhaný, dokonca vo väzbe, ako keby hrozilo, že to bude robiť ďalej?

P. Findo: To je komplexnejší problém. Ten vznikol už na začiatku, keď sa také dieťa narodí a ponechá sa žiť s vedomím, že na jeho stave sa nič nezmení. To je azda parketa pre teológa, ako by si mal človek, prípadne kresťan, počínať.

J. Henžel: Tu treba vnímať dve veci. Jedna je obecná – tá hovorí

o tom, že sme si nikto z nás nedarovali život, a preto nemáme právo ani svoj, ani nič iný život vziať. A druhá je pastoračná: Ako to prežíva rodič, ktorý sa díva na utrpenie svojho dieťaťa? Nepoznám tento prípad detailne, ale ten otec po dlhých rokoch utrpenie syna neunesol a spravil to, čo spravil...

P. Findo: ...bol to nesmierne vzorný a obetavý otec, ktorý sa o syna staral 24 rokov...

J. Henžel: ...áno, toto som zachytil, a asi by som sa aj ako teológ usiloval byť maximálne citlivý a láskavý. To sú dve úzko spojené nádoby: Na jednej strane objektívne – teologicko-etické o zdroji života a autorite, ktorú máme alebo nemáme, a na druhej strane to, ako existenciálne to ten človek prežíva a v jednej chvíli to neunesie. A ja nemám dôvod pochybovať, že tak, ako sa dôsledne a s veľkou láskou oddane staral o svojho syna, s rovnakou láskou to napokon urobil. Pastoračne je to teda pochopiteľné, ale eticky nie je správne, že to zobral do vlastných rúk. Je škoda, že nemáme zákonnú úpravu, ktorá by umožňovala zákonným zástupcom rozhodnúť o ukončení život udržujúcich opatrení.

Druhý prípad, ktorý sme spomínali, je lekárka, ktorá na ukončenie svojho beznádejného stavu potrebuje asistenciu, ale nikto jej ju nemôže poskytnúť, lebo by spáchal zabitie. Hovorili ste o podmienke dobrovoľnosti, a tá tu je...

P. Findo: Tento prípad nepoznám, ale pokiaľ je ona pri plnom vedomí a má nejaké bolesti, alebo sa nedokáže pohybovať, jej požiadavku viem ľudsky pochopiť...

... preruším ťa – čítam z novin – ide o sklerózu multiplex...

P. Findo: Skleróza multiplex je vcelku dobre liečiteľná choroba, keď sa liečenie správne aplikuje. Pacient pri nej prežíva obrovské problémy, ale nestráca intelekt, môže vyvíjať aj nejaké činnosti

a nemal by mať, ak nemá preležaniny, ani veľké bolesti.

Hovoríte o súhlase, dobrovoľnosti. Keby sme boli v Holandsku alebo vo Švajčiarsku, tam by jej zrejme pomohli...

P. Findo: Zoznam krajín, kde to umožňujú, celkom nezodpovedá realite. V Holandsku neviem, ale vo Švajčiarsku by pochodila celkom určite. Do Švajčiarska sa chodilo a asi aj chodí umierať. Tam je povolený aj zásah tretej osoby. Nie len pomoc, ale aj podanie treťou osobou. Vo väčšine krajín, ktoré sa uvádzajú ako liberálne v tomto zmysle, napr. štáty Beneluxu, v niektorých štátoch v USA (Oregon, Texas...) a ďalších eutanázia vlastne nie je povolená, ale je povolená lekárom asistovaná samovražda. Čiže – nie je to eutanázia v tom drsnom slova zmysle, keď lekár injekčne usmrť pacienta.

P. Kocina: Myslím si, že keď ide o usmrtenie ďalšej osoby z akýchkoľvek uvedených dôvodov, bolo by to najskôr treba veľmi jednoznačne legislatívne upraviť. Rozhodne by som bol proti tomu, aby ľudia brali „spravodlivosť“ do vlastných rúk a na základe vlastného úsudku niekoho usmrtili. No je to predovšetkým na spoločnosti, či sa rozhodne pre právnu úpravu. Nemyslím si, že existujú dôvody, aby to malo byť mimo akejkolvek diskusie spoločnosti. Ja samozrejme rešpektujem aj teologické východiská, ale žijeme v spoločnosti, v ktorej nemôžeme predpokladať, že všetci ľudia majú rovnaký názor ako veriaci ľudia. Myslím si a verím, že sa všetci zhodneme na tom, že v živote sú situácie, ktorým môže dať zmysel naozaj iba viera alebo nejaké transcendentné presvedčenie. Tým nehovorím, že by utrpenie v živote človeka nemalo žiadnu funkciu, nemohlo byť na niečo dobré či dať životu novú kvalitu. Napriek tomu nie každý a za každých okolností má záujem trpieť v situácii, ktorú nepovažuje pre seba za prijateľnú a dôstojnú. Myslím si, že spoločnosť by mala umožniť, aby si človek – pacient – mohol za istých okolností slobodne vybrať. Minimálne, ak je prejav vôle jasný a kompetentný. V štátoch, kde je eutanázia povolená, má

u občanov veľkú podporu (napr. Oregon). Je len málo vecí, na ktorých sa spoločnosť dokáže zhodnúť tak, ako na súhlase s takouto právnou úpravou. Je mnoho krajín, kde sa pomoc pri samovražde už desiatky rokov netrestá. Najhlasnejší odporcovia takej legislatívnej úpravy sú napriek tomu zväčša z iných štátov. No opakujem, keď to nie je legislatívne upravené, bol by som veľmi opatrný a rozhodne by som neschvaľoval takéto zúfale individuálne rozhodnutia. Ako človek rozumiem aj tej lekárke, aj tomu otcovi. Aspoň sčasti sa viem vžiť do toho, čo prežívajú, ale určite len z malej časti, lebo keď to človek neprežije na vlastnej koži, jeho úsudok môže byť veľmi mylný.

Janko, ako by si ty ako teológ zareagoval na tento názor aj na tieto prípady?

J. Henžel: Všeličo je možné – no nie všetko, čo je možné urobiť, aj urobiť máme. Viackrát sa tu spomenul Oregon. Mám pred sebou jednu tabuľku, ktorá hovorí o lekárom asistovanej samovražde a tam je takýto vývoj: V roku 1998 poslali 4 pacientov, ktorí mali o asistovanú samovraždu záujem, najprv do poradne. V roku 2010 už poslali do poradne iba jedného. V 98-mom vydali 24 receptov na smrtiacu látku, ale v 2010-om už 96 receptov, teda štvornásobok. Počet lekárov, ktorí predpisovali, sa tiež zvýšil štvornásobne. Rovnako sa štvornásobne zvýšil v porovnávanom období aj počet úmrtí následkom smrtiacej látky. V jednom prípade sa človeku, ktorý smrtiacu látku použil, vrátilo vedomie a zomrel o päť dní neskôr. V inom prípade sa vedomie vrátilo po troch dňoch po použití a zomrel o tri mesiace. Ani jeden z nich nechcel svoj pokus zopakovať. Ani jeden nepovedal – dajte mi to znova.

P. Findo: Keď si siahol po štatistikách, našiel som si nejaké čísla z krajín nám bližších, z Európy. V Belgicku je percento smrtí s lekárskou asistenciou 6,3, v Dánsku 0,79, v Taliansku 0,1, vo Švédsku 0,23 a vo Švajčiarsku 1,04. Sú tu aj ďalšie čísla – úmrtia v dôsledku eutanázie, asistovanej samovraždy a smrti bez súhlasu pacienta. A to je pre mňa dosť prekvapujúce, že

sa takáto štatistika vedie – bez súhlasu pacienta –, čo v Belgicku predstavuje 1,7 % zo všetkých úmrtí. V tejto súvislosti treba poznamenať, že všetko, čo človek chytí do rúk, vie aj pokaziť. Tento argument zavrhnújú zástancovia eutanázie a napokon aj historická prax. Mengeleovci zrejme na svete žijú, ale normálni ľudia to musia zavrhnúť a asi by to nikdy nespravili. Treba si uvedomiť ešte jedno: Eutanázia nie je vo svete taká rozšírená, ako sa to u nás hovorí. Napokon, ukázali to aj čísla zo štatistik, ktoré som uviedol a dodám ešte jedno číslo: V Austrálii je eutanázia povolená už niekoľko rokov a štatistiky zatiaľ zaznamenali len 7 prípadov. Z toho vyplýva, že eutanázia nie je to, po čom by ľudia nejakým masovejšie siahali.

Pridám trochu štatistiky aj ja: Niektoré webové stránky zástancov eutanázie na Slovensku uvádzajú, že až 76% ľudí je za.

No väčšina opýtaných lekárov je proti. Otázka však naozaj stojí tak, či všetci dobre vedia, za čo sú...

P. Kocina: Ešte by som sa vrátil k tým faktom, ktoré odzneli. Pokiaľ ja viem, prípad Austrálie, ktorý ste uvádzali, je podstatne zložitejší. Tam to síce uzákonené bolo, ale iba v niektorých štátoch a na krátky čas. Nedávno som videl dokument o tom, ako ľudia robia verejné zbierky na to, aby trpiaci občania Austrálie mohli vycestovať do Švajčiarska a podstúpiť eutanáziu. Takže mám trochu pochybnosti o tom, či je to tam naozaj legálne a či táto štatistika neskresľuje skutočnosť. Ešte by som sa vrátil k Belgicku – tam môže lekár pacientovi pomôcť zomrieť len vtedy, keď tento slobodne a sám prejaví svoju vôľu zomrieť, lebo trpí neznesiteľnou bolesťou. Nekompetentní pacienti môžu podstúpiť eutanáziu, len ak to jednoznačne vyjadria skôr, než stratia kompetenciu, napr. upadnú do kómy alebo podobného vegetatívneho stavu. Ten prejav vôle pacienta musí byť jednoznačný a bolo viacero súdnych konaní, keď prejav vôle jednoznačný nebol. Boli iba svedectvá rodiny, že ten človek si to želá. Ale

pokiaľ chýbal dôkaz o priamom súhlase pacienta, eutanázia prípustná nebola.

P. Findo: Čísla, ktoré som uvádzal z Belgicka, sú z minulého roka z októbra (tie posledné o percente bez súhlasu pacienta). (*pozn. red.: Autor presne cituje v angličtine zdroj a formuláciu*) A vykazujú to všetky krajiny, ktoré som spomenul. Najviac je toho vo Švajčiarsku. Je to totiž jediná krajina, aspoň pokiaľ ja viem, kde môže občan inej krajiny prísť a požiadať o asistovanú samovraždu.

Doteraz sme hovorili o tom, že vo väčšine prípadov je podmienkou dobrovoľný súhlas alebo požiadanie pacienta. Čo v prípade, keď to pacient nie je schopný urobiť – keď telo existuje v kóme a majú rozhodnúť tretie osoby, zrejme najbližší príbuzní? Existujú asi aj také prípady? Váš názor?

P. Findo: Takých prípadov je väčšina. A určite sa okolo nich nezhrmáždí tím odborníkov na eutanáziu, aby riešili jeho odchod zo

sveta. Ja nepoznám takého lekára, ktorý by o život pacienta nebojoval až do poslednej kvapky krvi. Skôr opak je pravdou. Stretol som sa s takými situáciami, kde pacient na smrteľnej posteli dostával poslednú dávku drahej chemoterapie, pričom bolo na tisíc percent isté, že to pacientovi už nepomôže. Liek, ktorý by možno inému pomohol – a dáva sa vyslovene do truhly, nie do života. To nie je o ľuďoch, ktorým by sa tým nalievala nádej. To je o ľuďoch v bezvedomí, kde lekári majú prehnane humanistické poňatie konca života. Keď bojujeme boj, o ktorom vieme, že v ňom nemôžeme zvíťaziť.

Čo je považované za koniec života?

P. Findo: Biologicky je to stav, keď sa ukončia všetky vitálne funkcie. Makroskopicky to vidno na dýchaní a bití srdca. Smrť jednotlivca a biologická smrť však nie je to isté. Smrť jednotlivca nastane vtedy, keď skončia funkcie mozgu. Biologická – keď sú funkcie organizmu také, že už neumožňujú návrat.

Dobre tomu rozumiem, že telo biologicky už nemusí žiť, ale pokiaľ funguje mozog, je človek živý?

P. Findo: Áno. A keď prejdeme do oblasti, o ktorej hovoríme – eutanázie, tak predpokladom na vykonanie eutanázie je čistá myseľ pacienta. To znamená, že biologické funkcie sú tak vážne narušené, že prinášajú iba neznesiteľnú bolesť, ale mozog je schopný jasne rozhodnúť.

Podľa mňa „na“ alebo už „za“ hranicou týchto úvah je prípad Belgicka, kde rodič môže rozhodnúť o usmrtení dieťaťa, samozrejme za presne zákonom vytýčených podmienok. V niektorých krajinách sa dokonca dieťa nad 12 rokov môže samé rozhodnúť – dokonca bez súhlasu rodičov.

P. Kocina: Je mnoho otázok života a smrti, na ktoré musíme nachádzať odpovede, ktoré možno nebudú nikdy úplne adekvátne. Každá racionálna kalkulácia redukuje mnohé rozmery života. Človek uzavrie, napríklad, životnú poisťku, pri úmrtí pozostalí dostanú nejakú finančnú

čiasťku, ale tá nikdy nezodpovedá hodnote života. Spoločnosť musí neustále robiť rozhodnutia, ktoré nebudú v tomto zmysle dokonalé. Hranice sa však v spoločnosti musia niekde postaviť. A na Slovensku ich máme tam, že nik za žiadnych okolností nemôže požiadať o eutanáziu svojho lekára...

P. Findo: ...a lekár mu nesmie ani pomôcť...

P. Kocina: ...áno, má povinnosť udržiavať ho pri živote napriek jeho vôli zomrieť. A pritom to môže byť kompetentné a z pohľadu neveriaceho človeka aj racionálne rozhodnutie. Povinnosťou štátu je zabezpečiť, aby právna úprava umožnila ľuďom žiť život podľa vlastných predstáv o dobrom živote a nie robiť hodnotové rozhodnutia v ich mene. Nerobím si ilúzie o tom, že niekedy bude fungovať nejaký perfektný systém. Vzhľadom na to, že v tých krajinách, v ktorých tieto legislatívne úpravy sú a ľudia sú s nimi spokojní, a dokonca ani katolícky premiér – myslím, že to bolo v Belgicku – na takúto legislatívu nesiahol, tak si

myslím, že takáto legislatíva nepri- náša zrejme ohrozenie. V skutočnosti, keď si všimnete, tak to nie sú subjekty toho zákona (občania štátu), ktorí sa cítia ohrození – sú to naopak ľudia z okolitých krajín, ktorí sa na základe prevažne svojich náboženských a filozofických postojov obávajú tejto legislatívy. Viem ich pochopiť – ľudia sa vždy obávajú nového; ale nemyslím si, že kvôli tomu je správne vziať všetkým ľuďom možnosť rozhodnúť sa. Nám sa tu ľahko diskutuje. Ja som mladý, zdravý človek a my všetci štyria máme dosť dôvodov na to, aby sme sa tešili zo života. Náš život nie je bojom s utrpením a bolesťou bez perspektívy zlepšenia a z tejto pozície sa ľahko hovorí. Ale keby sa to týkalo naozaj nás osobne, nie som si istý sám sebou. Nevieť si predstaviť, že by som teraz mal istotu povedať, že za žiadnych okolností by som nemal záujem o to, aby takáto legislatíva bola schválená a umožnila mi slobodné rozhodnutie. V každom prípade – aj keď my tú skúsenosť nemáme, v krajinách, kde ju majú, sa ľudia necítia byť ohrození.

P. Findo: Vy ste to teraz postavili na akúsi technickú úroveň. Hovorili ste, že ľudia sa obávajú niečoho nového a že je to prirodzené. Za seba hovorím, že ja sa neobávam – ja jednoducho nesúhlasím. A myslím si, že nie som nejaký zakomplexovaný, konzervatívny „Slováček“, ktorý sa bojí všetkého nového. Mám aj svoje osobné skúsenosti a viem, o čom hovorím, keď poviem, že niekedy rozmýšľam, čo so svojím životom ďalej – akým spôsobom s ním naložiť, a určite do tohto vreca úvah patrí aj eutanázia. No na druhej strane mi moja viera káže, aby som s tým nesúhlasil.

P. Kocina: Ale potom sa pýtam – je podmienkou tej viery aj to, aby ste zo svojej teologickej pozície rozhodovali o tom, či iní ľudia budú mať možnosť sami sa rozhodnúť? Ja za každých okolností rešpektujem váš názor a možno by som za určitých okolností vedel s ním aj súhlasiť. Na druhej strane, niečo iné je rozhodnúť o všetkých ľuďoch v každej situácii...

P. Findo: ...ale veď práve to som chcel povedať – ak parlament odhlasuje niečo takéto, tak sa nebu-

dem hádzať pod vlak. Nebudem to brať ako tragédiu. Možno to budem brať ako odraz sekularizácie a liberalizácie slovenskej spoločnosti. Predtým sme mali socializmus – takmer komunizmus, teraz máme liberálnu demokraciu, a tak ako bol vtedy človek s iným názorom nepohodlný, tak je teraz človek s iným názorom považovaný za hlupáka. Liberálna demokracia mi povie – ľud rozhodol: fajčite marihuanu, vychovávajte deti pre homosexuálne partnerstvá, vraždite sa – ste slobodní a máte všetky práva na všetko, čo sa vám chce. Vy ste vlastne na úrovni Boha. Každý z nás liberálov je Boh. No ale s tým ja jednoducho nielen ako kresťan, ale ani ako človek nemôžem súhlasiť. Ak demokraticky zvolený parlament rozhodne, že eutanázia bude, tak bude. Ja ju nebudem zazlievať ľuďom, ktorí neveria vo večný život a neveria v spasenie, a tak po nej siahnu. Nebudem im rozhodnutie zazlievať, ale určite sa na tom nezúčastním. Verím, že aj takéto právo mi liberálna spoločnosť umožní mať.

P. Kocina: Ja si neviem predstaviť, že by takéto rozhodnutie mohlo padnúť iba na pôde parlamentu. Takýto zákon by sa musel legitimizovať priamou demokraciou.

P. Findo: Musí najskôr vzniknúť vôľa na potrebu riešenia takéhoto problému a tá sa, aspoň pokiaľ ja viem, na Slovensku neukázala. Aspoň nie dost výrazne.

Hovorí sa o prirodzenom počatí, o prirodzenej smrti, ale nezachytil som v týchto diskusiách termín „prirodzený život“.

A tak sa pýtam – je prirodzeným životom život tela na prístrojoch? Teda život tela za každú cenu?

P. Findo: Drvivá väčšina lekárov vie, kedy dosť a kedy je ešte potrebná citlivá a láskavá starostlivosť. Kolega bol na Malte a tam jeden z výrokov na vizite znel: TLC (tender loving care – nežná láskavá starostlivosť). To na Slovensku zatiaľ nepoznáme. Každý bojuje o život, bojuje a bojuje... hoci existujú poznatky robené na desiatkoch pacientov, ktoré dokazujú, že v určitom štádiu niet návratu.

J. Henžel: Ako teológ alebo teologický etik by som nemal problém s ukončením života omisívnym konaním, teda že nepodáme ďalšiu terapiu, keď je zrejme, že už nepomôže. Alebo že nevykonáme nejaký lekársky úkon, ktorým by sme predĺžili obdobie zomierania. V tomto ja nevidím teologický problém. Problém vidím v aktívnom konaní a v tom, že by sa ktokoľvek, nevynímajúc trpiaceho človeka, mal možnosť rozhodnúť ukončiť život. S tým nemôžem súhlasiť. Spýtajte sa ma, keď ja budem v takej situácii. Možno by som povedal, že sa existenciálne bojím, ale aj tak nesúhlasím. Videl som zomierať brata na rakovinu i svoju mamu a nebolo to ľahké, no napriek tejto skúsenosti si nemyslím, že by sme akýmkoľvek aktívnym konaním chceli ich život ukončiť, aj keby to raz parlament odsúhlasil.

Rád by som túto diskusiu premostil na chvíľu trochu inde. Ľudia by sa mali viac učiť umeniu zomierať. Ars moriendi – nie ako ukončiť život inému, ale ako sa naučiť zomierať.

P. Findo: To je dobrá poznámka. Človek sa musí vedieť pripraviť na to, že smrť príde, ale nie pre smrť žiť.

P. Kocina: Ja by som s vami v mnohom súhlasil. Tiež som bol vychovávaný v kresťanskom prostredí. Ale tu nestojí len otázka, čo si myslím ja, že je alebo nie je správne, pretože aj ja môžem mať taký názor ako vy. Ale toto sú otázky, ktorým nejakým „rozumieme“ iba z pohľadu nejakej metafyzickej fantázie. Nikto z nás nevie, čo bude po smrti. Sú to otázky, na ktoré dáva odpoveď viera alebo nejaké mýty a rôzne náboženstvá ponúkajú rôzne odpovede. V každom prípade, základná otázka by mala znieť tak, či veriaci človek má právo vziať – na základe jednej z týchto predstáv – možnosť rozhodnúť sa iným ľudom.

P. Findo: Samozrejme, ja neodopieram ľuďom mať vlastný názor a robiť vlastné rozhodnutia, ale pokiaľ by som mal zodvihnúť ruku ZA, tak ju nezodvihnem. Ja neupieram ľuďom, aby robili to, čo pokladajú za dobré – mne to moja viera nedovoľuje.

J. Henžel: Nielen viera to nedovoľuje. Ľudia môžu urobiť také rozhodnutie, teda ukončenie života, ale aj vtedy to bude v mojich očiach zlé rozhodnutie.

P. Findo: Áno, ja som to nepovedal celkom presne. Teraz si to povedal tak, ako to je.

P. Kocina: Ale to je zlé rozhodnutie len vzhľadom na nejakú transcendentnú predstavu o tom, aký je zmysel života a čo tu všetci robíme. Sú to teologické predstavy, ktoré vás priviedli k tomu, že máte pocit, že takéto rozhodnutie je vždy a za každých okolností zlé.

Bez smrti nemôže byť reč o triumfe vzkriesenia.

Osobovať si právo rozhodovať za všetkých ľudí je z môjho pohľadu nesprávne.

P. Findo: Ale to, čo hovoríte, sme nepovedali. Ak sa to berie len tak technicky, že masa ľudí je za eutanáziu a nejaká skupinka veriacich je proti, a že my bránime tomu, aby si eutanáziu uzákoonili, tak to nie je pravda. Veď o tom je demokracia – ak to väčšina odsúhlasí, tak to bude platiť. Ja s tým však napriek tomu nebudem súhlasiť.

Myslím si, že aj to je právo demokracie – nesúhlasiť s väčšinou.

J. Henžel: Ak môžem, ešte jednu poznámku. Dnes sa snažíme o akúsi technologickú nesmrteľnosť, aj keď sa to nedarí. Preto sme zomieranie umiestnili do nemocníc. Nemocnica je zbrojnica proti smrti. A keďže naša technológia nedokáže zabrániť smrti, tak tú technológiu chceme prinútiť, aby dokázala smrť urýchliť. Asi to tak malo byť, že nahrávame túto besedu v čase Veľkej noci. A Veľká

noc je vzkriesenie. Tu bola reálne jedna bytosť, ktorá sa vo všetkom podobala nám, ktorá zomrela, bola pochovaná, vstala a žije. A nie v eutanázii, ale v tomto je naša nádej, že nebudeme navždy oddelení od našich najbližších, ani od Boha.

Keby bolo zajtra referendum o eutanázii, hlasovali by ste ZA alebo PROTI? A možno viac ako jednoslovná odpoveď na túto otázku ma zaujíma, čo by vás k jednému alebo druhému priviedlo.

J. Henžel: Pre mňa by bolo rozhodujúce, ako by znela otázka a ako by sa zadefinovala eutanázia. Ak by sme rozumeli pod eutanáziou aktívne konanie na ukončenie niekoho života, hlasoval by som proti. Čo by som pripustil je ukončenie liečenia, ktoré nemá zmysel. Lebo život je Boží dar pre každého, nielen pre kresťanov a tento dar nemáme právo nikomu vziať.

P. Findo: Hlavný rozdiel je v cieľoch. Ak sa robí intervencia v prospech urýchlenia smrti, tak je to niečo celkom iné, ako keď sa predlžuje nezmyselná liečba. Takže – ak by bola otázka položená v zmysle aktívnej eutanázie, zahlasoval by som proti. Pri samovražde asistovanej lekárom by som pravdepodobne takisto hlasoval proti.

P. Kocina: Ak by referendum mohlo legitimizovať dobre technicky pripravený zákon, tak si viem predstaviť, že by som hlasoval za takýto zákon. A to nie preto, že by som si bol istý, že viem, čo je pre každého človeka a za každých okolností to najlepšie – ale práve naopak. Neviem to a nemám preto odvahu rozhodovať za všetkých ľudí a v každej situácii. Nechal by som teda priestor, aby každý človek – za istých okolností, dobre legislatívne chránený aj pred vlastnou panickou či nepriemeranou reakciou a podľa presne stanovených transparentných pravidiel – mohol urobiť vlastné racionálne rozhodnutie o ukončení života. A to bez ohľadu na to, či si ja myslím, že je to správne alebo nesprávne rozhodnutie. Zabrániť všetkým ľuďom v rozhodovaní považujem jednoznačne za nesprávne. ■

GLASGOW, ROTTERDAM A BOŽIE VLÁMANIE

JURAJ INSTITORIS

Viacerí viete, že sa spolu s Jarkou a Máriou Jurčovou venujeme slovenským a českým Rómom v Glasgowe. Čo už možno nevíete je, že v Govanhille (štvrť, kde pracujeme) žije na území jednej štvorcovej míle oveľa viac národov. Podľa miestneho prieskumu sa tu hovorí až 53 jazykmi a do nášho stredne veľkého zboru chodia ľudia asi 14 národností. Náš zbor sa nevenuje len Rómom, ale robí misiu aj medzi Pakistancami, Iráncami, Turkami, Afgancami, atď.

Začiatkom roka sme dostali pozvánku na konferenciu o zakladaní medzinárodných zborov (International Church Plants Conference) v Rotterdame. Nevedel som, čo od toho čakať, ale chcel som, aby sme išli. Hlavne aby sme ako tím boli spolu, občerstvili sily a získali odstup od našich každodenných problémov. No na moje prekvapenie sme tam načerpali oveľa viac než toto. Mohli sme počuť, vidieť a zažiť, ako sa Božie kráľovstvo nanovo láme do Európy. Pozrite sa sami na prekvapujúce Božie divy našej doby.

Nemecko – nečakaná resuscitácia cirkvi

Konferenciu odštartoval Stephen Beck, profesor teológie, ktorý zakladá medzinárodné zbory vo Frankfurtu. Zatiaľ ich tam založil desať! No jeho začiatky neboli vôbec ružové. Jeho snaha osloviť a premosťovať rôzne národnosti, ktoré v Nemecku popri sebe žijú, nikoho nezaujala. Stephen však bol presvedčený, že je to Boží plán a ten „nemôže zlyhať“. Nechápal, prečo to nejde, ale pokračoval.

Vtom sa v Nemecku radikálne zmenila situácia. Prišla obrovská vlna utečencov a zrazu každý vedel, že títo ľudia nemôžu zostať oddelení za múrmi utečeneckých táborov. Cirkev vedela, že niečo musí robiť, ale netušila ako. Zato Stephen o tom už roky uvažoval a mal to šťastie premyslené. Z naivného čudáka a fantasty sa stal vyhľadávaný odborník.

Stephen sa nám prihovárал z hĺbky svojho pohnutého srdca. Utečeneckú krízu vníma ako drsný spôsob Božej záchrany jeho krajiny a cirkvi. Nie je žiadnym tajomstvom, že cirkev nielen v Nemecku už roky upadá a vymiera. Stephen práve teraz vidí šancu, aby sa to otočilo. Nesníva rozprávky, že utečenci budú zrazu masovo krstení v riekach, ale vie, že ak cirkev otvorí svoje dvere, nastane zmena.

Robia napríklad jazykové kurzy, v ktorých na začiatku krátko zvestujú evanjelium. Takto chcú nielen pomáhať, ale aj podeliť sa s tým, čo je pre nich najväčšie. Jednotliví kresťania aj skupinky po troche

pomáhajú a pozorujú, ako nesmelí cudzinci prekračujú prah ich kostola a sadajú si do posledných lavíc. Potom ich pozdravia či pozvú na obed. Ak je evanjelium krôčik po krôčiku žité a zvestované, na konci skutočne prichádza k obráteniam a krstom.

Táto otvorenosť však nie je zadarmo. Otvoriť sa novým ľuďom znamená aj opustiť zaužívané zvyky a stratiť pohodlie. Mnohí členovia majú pochybnosti – niekedy sa priam búria –, kam to smeruje „ich“ cirkev! Stephen tu však poukázal na zásadnú otázku: *Komu patrí cirkev?* Nám, ktorí v nej slúžime, upratujeme, dávame do zbierky? Takto rozmýšľame bežne. Cirkev si privatizujeme a privlastníme. Môže však po Veľkej noci cirkev patriť inému než Ukrižovanému a Vzkriesenému? Komu cirkev patrí, toho bude nasledovať.

Stephen v Nemecku a my v Británii vidíme aj trpké dôsledky zlyhania cirkvi v tejto veci. Keď sem pred desaťročiami vo veľkom prichádzali za prácou ľudia z Turecka, resp. Pakistanu, cirkev išla ďalej po svojom, akoby sa nič nedialo. Vedome týchto ľudí ignorovala, lebo si nechcela komplikovať život. Čakala, že sa buď začlenia sami, alebo časom odídu. Dnes vidíme ako výsledok getá. Aj keď sa im dnes cirkev snaží dodatočne priniesť evanjelium, naráža na nepriechodný múr. Aj na týchto miestach sa však plnia prázdne kostoly, len inak. Potom, ako miestny zbor vyhynie a zanikne, kostol kúpi miestna komunita a je premenený napr. na mešitu. Jeden taký „kostol“ nájdete v Govanhille len pár desiatok metrov od toho nášho. V menej nábožných častiach mesta sú zas prebytočné kostoly prestavané na byty. Aj okolo takého chodievame.

Stephen ukazuje, že to tak nemusí dopadnúť. Pre vyhasínajúcu cirkev v Európe je utečenecká kríza šancou opustiť zatuchnutý vzduch kostolov a opäť sa nadýchať čerstvého Božieho vetra. Minimálne v Nemecku stačí nadviazať vzťahy s prvou generáciou cudzincov krátko po ich príchode. Vtedy nachádza evanjelium otvorené dvere a môže pretvárať život celých komunít – tých, ktoré prišli, aj tých, ktoré tu boli.

Otvoriť sa novým ľuďom
znamená aj
opustiť zaužívané zvyky
a stratiť pohodlie.

Amsterdam – univerzitná a poľná nemocnica

Nemenej zaujímavé bolo počúvať skúsenosti môjho menovca, Jurjena ten Brinkeho. Jurjen je mladým kazateľom na severe Amsterdamu, v prístahovaleckej štvrti, ktorá je známa svojou pochybnou povestou. Keď prišiel do zboru, bolo v ňom len 15 dôchodcov, ktorí boli zvyknutí na svoje tradičné bohoslužby. Predstavil im teda plán, ako zbor nanovo založiť a reštartovať. Akú dostal odpoveď? „Nechaj nás na pokoji, nechaj nás zomrieť a založ iný zbor!“ (Don't touch us, let us die, plant another church!) Tak sa zdá, že Boží ľud Novej zmluvy prevyšuje ten zo Starej zmluvy nielen duchovným poznaním, ale aj tvrdohlavosťou. Ale aspoň úprimnosť tu môžeme oceniť.

Jurjen zachoval pôvodné bohoslužby a popritom založil nový zbor. Ten však necielil len na Holanďanov, ale na všetky národnosti v okolí. Ako dal dokopy ľudí s rôznymi jazykmi a nesúrodými kultúrami?

Náš tím v Rotterdame

V nedeľu mávajú spoločné zhromaždenia, ktoré sú v holandčine a chvály sú raz za mesiac v štýle jednej zo skupín. Tieto zhromaždenia nazýva „univerzitná nemocnica“, lebo ich vedú dlhoroční kresťania a naplňajú potreby viac dospelých vo viere. Popritom sa jednotlivé skupiny (z Pakistanu, z Iránu, zo Surinamu, atď.) stretávajú samostatne. Jurjen túto časť volá „poľná nemocnica“, lebo je to „prvá línia“, kde každý národ zvestuje svojim evanjelium a rieši napätia medzi ich kultúrou, zvykmi a novou identitou v Kristovi. Tieto národné bunky sa stretávajú nielen na skupinkách, ale mávajú aj vlastné zhromaždenia, kde môžu uctievať tak, ako je im blízke. Nezostávajú však uzatvorení a netvorí sa geto, lebo v nedeľu sú pozvaní všetci.

Jurjen odpovedal aj na otázku, ako rozpoznať správneho lídra pre takýto zbor. Pracuje s národmi, ktorým je tímová spolupráca často cudzia a skôr sa spoliehajú na vodcu, ktorého vedia aj nekriticky poslúchať. V takej skupine môže zlá voľba lídra zničiť celú prácu a pritom ide o prvú generáciu kresťanov, kde je takmer nemožné nájsť niekoho osvedčeného. Jurjen však našiel zaujímavý test vhodnosti. V týchto kultúrach postavenie človeka určuje, aké činnosti má alebo nemôže robiť. Keď on napríklad zoberie po zhromaždení metlu a začne upratovať, neraz ho bra-

tia zastavia, že toto pastor nemôže robiť. Takéto práce sú pre vodcu neprijateľné! Ide o tú istú výzvu, ako keď Pán Ježiš umyl učeníkom nohy – nielen Peter to vníma ako nehoráznosť. Preto je pre Jurjena jedným zo znakov pripraveného lídra to, že je ochotný slúžiť a neštiepi sa „podradnej“ práce.

Rotterdam – Boží hlas medzi tulipánmi

Jedno popoludnie sme zašli priamo na „miesto činu“. Vybrali sme sa za Faraidounom, ktorý v Rotterdamskom zbore vedie kurdsú „poľnú nemocnicu“. Faraidoun utiekol ako Kurd zo severného Iraku už pred 20-timi rokmi. Na začiatku bol veľmi spokojný, že žije v bezpečí a blahobyte. Mal pocit, že v Holandsku našiel raj na zemi. Potom ho však premáhal pocit prázdnoty, chýbal mu zmysel, prečo sa každý deň namáhať a pracovať. Stretával sa s Jurjenovým bratom, ale z kresťanstva sa dlho len vysmieval. Nakoniec však

spoznal, že Boh ho nevyviedol z Iraku, aby získal pokoj a blahobyť, ale aby uveril a spoznal Krista.

Opäť bol šťastný a spokojný. Pracoval v hale plnej kvetov, kde bol väčšinou sám a tak tam zvykol z plného hrdla spievať Bohu. Jedného dňa však do jeho spokojnosti doslova prehovoril Boh. Počuteľným hlasom mu povedal, že chce, aby evanjelium prinášal ďalším vo svojom národe. Faraidoun to nechcel, odmietal, vyhováral sa. Nakoniec ho však Boží hlas presvedčil.

Z času na čas vycestuje aj do starej vlasti a slúži tam, predovšetkým však slúži Kurdom v celom Holandsku. Pozýva ľudí k sebe na návštevy, číta s nimi z Biblie, predstavuje im Krista. A mnohí cez neho uverili. Nedávno mu jeden muž po obrátení dokonca povedal menšiu výčitku: „Keby si mi bol povedal evanjelium už pred 10-timi rokmi, už vtedy by som uveril!“

Keďže ide o pohostinnú kultúru, mnohí u nich dlhšie prespávali a oni to využívali, aby prehľbovali ich vieru skôr, ako pôjdu ďalej. Lenže kapacity prestávali stačiť a tak sa modlili, nech im Pán dá nové a väčšie miesto. Krátko nato za Faraidounom prišiel jeho známy – bohatý podnikateľ. Ten mu povedal: „Chcel by som ťa podporiť. Mne sa teraz v biznise darí, a tak by som ti chcel venovať 200-tisíc eur na nový dom. Vyber si, aký chceš, a ja ti ho kúpim.“ To nie je rozprávka – toto sa skutočne stalo v Rotterdame pred 10-timi

rokmi a ten podnikateľ o ich modlitbách ani netušil. Faraidoun však bol natoľko nasmerovaný na Krista, že mu neodpovedal: „Samozrejme! Hneď to beriem!“ On povedal: „Ďakujem veľmi pekne, vážim si, že nám chceš kúpiť dom. Ale musím sa zato najskôr modliť, či to takto chce aj Pán. Potom ti poviem.“ Ako to dopadlo? Tak, že naše stretnutie prebiehalo práve v zázračne kúpenom dome. Je to typický holandský dom v mestskej zástavbe, navonok ako každý iný. Len pivnica je premenená na modlitebnú miestnosť. A predsa ho Pán používa viac ako mnoho kostolov.

Nové veci v Glasgowe

Nášmu tímu konferencia dodala odvahu robiť nové veci a robiť veci inak. Konkrétne sme na Veľkonočnú nedeľu po prvý raz urobili medzinárodné bohoslužby, kde bolo čítanie aj spievanie vo viacerých jazykoch. Kázeň bola kratšia, v jednoduchej angličtine a spravidzaná obrázkami. Prvýkrát v histórii zboru sa na ne-

deľných službách použili hudobné nástroje! Prišlo asi 80 ľudí, o polovicu viac ako obvykle. Takéto zhromaždenia plánujeme robiť raz za mesiac.

Prišli však aj takí – často z verného jadra zboru –, pre ktorých to znamenalo porušenie viacerých tabu naraz. A tak tu opäť znie otázka *Komu patrí cirkev?* Jurjen si všimol zaujímavý úkaz: „Kráľovstvo“ Božie či nebeské sa v evanjeliách spomína asi stokrát, kým „cirkev“ len trikrát. Jeho záver je, že Božie kráľovstvo určuje, aká má byť cirkev a nie naopak. Nie my rozhodujeme, aké má byť Kráľovstvo, ale Kráľ určuje, aká má byť cirkev. Stephen to zo svojej situácie povedal ešte tvrdšie, doslova: „My patríme do denominácie, ale nemáme čas myslieť denominačne.“ Tak sa zavýšila aj konferencia – v nesúlade s našimi zvykmi, ale v súlade s Kristovým príkazom – spoločným slávením Večere Pánovej. Božie kráľovstvo sa vlámalo do sveta a Kráľ volá svoju cirkev, aby plnila Jeho plány pre túto generáciu. ■

BOH NIE JE DOPLNOK

KRISTÍNA PRIŠTIAKOVÁ, CB Levice

Život je ako strom. Na začiatku veľmi chabý, postupne však silnie, kmeň a konáre hrubnú. Na jar je plný bielych kvetov, vyrastajú zelené lístky a je naozaj krásny. Dokonca aj keď ľudia okolo neho prechádzajú, usmievajú sa, obdivujú ho. To isté sa opakuje na jeseň – vtedy sa jeho listy sfarbia do všetkých možných odtieňov oranžovej a postupne opadávajú. Vytvárajú na chodníkoch pestré koberce.

Potom príde zima. Kvety a listy sú preč. Zostanú len holé konáre, šedá kôra, na ktorej je každým rokom viac a viac vrások. Nikto sa pri ňom už nepristaví. Nikoho nezaujímá. Strom s nádejou čaká na ďalšiu jar, ďalších pár mesiacov slávy a takto sa to opakuje roky, desaťročia.

Tak aj my, ľudia. Narodíme sa, dospievame, zažívame veľa úžasných vecí. Niekedy sa cítime šťastní. Niekedy úplne naopak – cítime sa ako ten strom počas zimy. Nikto si nás nevšimá, náš život je šedý, smutný, plný problémov. Nevieme, kedy a aký bude koniec. Možno jedného dňa príde drevorubač a strom jednoducho vytnie.

Čím som bola staršia, tým hlbšie som si uvedomovala fakt, že v živote mám dve možnosti. Môžem navždy zostať stromom, na jar kvitnúcim, na jeseň zhadzujúcim farebné listy. Môžem sa tešiť z krásy svojho života, užívať si ho. Dokonca robiť šťastnými aj ľudí okolo seba. Avšak uplynú roky, kôra začne vráskaviť, konáre chabnúť, kmeň práchnivieť. A vtedy, keď si uvedomím dočasnosť krásy toho pozemského – konečnosť života, čo mi zostane?

Keď som mala deväť rokov, mnohým veciam som ešte nerozumela. Od malička som vo svojom živote videla vzory Božích mužov a žien a možno do veľkej miery podvedome som sa im chcela podobať. Bol marec a v divadelnej sále sa odohrávala evanjelizácia ProChrist. Nepamätám si, čo presne rečník v ten večer hovoril. Pamätám si však to, ako sa to dotklo môjho srdca a vo vnútri som cítila zvláštnu istotu. Túžila som reagovať na výzvu, preto som vstala, prešla pod pódium k niekoľkým ďalším ľuďom a modlila sa k Ježišovi. Nerozumela som úplne tomu, čo sa má týmto krokom v mojom živote začať, ale cítila som veľkú túžbu spoznať to. Chcela som spoznať Ježiša. Ježiša, o ktorom už dnes viem, že je môj Záchranca a Pán. Myslím, že práve v ten deň sa začala moja premena rozhodnutím pre tú druhú možnosť. Povedala som Bohu, aby z môjho stromu urobil to, čo chce On sám.

Niekoľko rokov po tejto udalosti som sa cítila bezpečne. Začala som chodiť na mladší dorast, obklopená ostatnými rovesníkmi som mala pocit, že všetko je v absolútnom poriadku. Avšak keď som mala trinásť rokov, prežila som, ako ma Boh začína okresávať. Na letnom výlete mladšieho dorastu som pochopila jednu veľmi závažnú vec. **V mojom živote je hriech.** Uvedomila som si, že môj život v škole a inde medzi neveriacimi ľuďmi vôbec neodrzka dlhuje to, komu patrí. Bola som vždy tam, kde sa ohováralo a ubližovalo. Chcela som sa zapáčiť neveriacim spolužiakom, preto som sa správala ako oni. Pýtala som sa samej seba: Naozaj patrí Bohu? V jeden večer som na tomto výlete pochopila, že Boh nie je len spirituálny doplnok materiálneho sveta. V skutočnosti Ho až zúfalo potrebujem, lebo sama, taká aká som, aj s vynaložením najväčšieho úsilia so snahou zmeniť sa, pred Božou tvárou nikdy nemôžem byť svätá.

Skončila som základnú školu a vidiac príklad ľudí, ktorých som vždy obdivovala – hlavne starších dievčat Zuzky Potockej a Evičky Kohútovej –, rozhodla som sa v mladšom doraste zostať ako pomocník vedúcich. Mnohokrát nám bolo hovorené o službe, preto som mala pocit, že je v živote kresťana veľmi dôležitá. Až po čase strávenom v tejto službe som pochopila, že niektoré moje postoje nie sú správne. Je pravda, že Boh chce, aby sme si kresťania medzi sebou navzájom slúžili, avšak v prvom rade chce, aby sme slúžili Jemu, a to z celého srdca. Boh ma znovu začal okresávať. Ukázal mi, že **život kresťana vôbec nie je jednoduchý** – vyžaduje si vernosť, mnohokrát sebazapieranie a často prichádza nepochopenie zo strany druhých ľudí. Avšak Boh mi dal Ducha Svätého, ktorý mi každodenne v tomto boji pomáha, povzbudzuje ma k vytrvalosti. Keď som videla, ako Ježiš mení životy ľudí okolo mňa a ja môžem byť súčasťou Jeho práce a budovať tak Jeho kráľovstvo, spôsobovalo mi to obrovskú radosť.

Krásne obdobie som prežívala počas strednej školy. Boh do môjho života posielal nové vzťahy a upevňovali sa tie staré. Zistila som, že som dostala dar empatie a porozumenia druhým ľuďom, mala som nespočetné množstvo hlbokých rozhovorov s neveriacimi priateľmi a snažila sa vniesť Svetlo do zlomených duší. Dôležitou časťou môjho života sa stalo umenie, hlavne hudba a písanie. V tomto veku som prirodzene čelila mnohému pokušeniu, mnohokrát ma lákalo chodiť s neveriacimi chlapcami, žiť tak, ako moji neveriaci rovesníci, mala som však už pevný základ v Bohu a uvedomovala som si, aký je ich koniec. Práve preto som považovala rozhovory s nimi za veľmi dôležité.

Potom prišiel tretí prelomový bod môjho života. Dostala som pozvanie stráviť tri mesiace v Amerike. Nesmierne som sa tešila. Vždy bolo mojou veľkou túžbou cestovať a vidieť svet. V tomto prípade som mala tiež obrovskú radosť z môjho poslania - pomáhať v zbore v Novom Mexiku a naučiť sa znovu niečo nové o službe Bohu. Veľmi dlho som sa za tieto tri mesiace modlila, pokoroval ma strach a obavy z toho, že nebudem schopná splniť všetky očakávania.

Neustále žasnem nad tým, ako sa o mňa Pán Boh počas leta v Amerike postaral. Dostala som sa medzi ľudí, ktorí oplývali láskou k Bohu a láskou k druhým ľuďom. Zažila som veci, o ktorých by som nikdy ani nesnívala. Tiež som sa veľmi veľa naučila. Spievala som v chválospevovej kapele, pracovala v kancelárii a venovala sa rôznym mladým ľuďom a deťom. Studovala som Bibliu so svojimi rovesníkmi. Zaspávala som s vďakou a so šťastnou dušou.

Odchod som znášala veľmi ťažko. Avšak premýšľala som nad vecami, ktoré ma doma na Slovensku čakajú. Moja rodina, priatelia, nová škola a služba vo Fusion, hudobno-evanjelizačnom klube v Banskej Bystrici. Pochopila som, že môj život je na Slovensku, a ďalším krokom je všetko krásne, čo som v Amerike prežila a čo som sa naučila, použiť v živote a v službe doma. Vrátila som sa.

Vedela som, že návrat domov bude ťažký, nečakala som však až takú ranu. Už po štyroch dňoch strávených doma s rodinou som sa musela odsťahovať do Bystrice. Pamätám si na svoj prvý deň v novej škole. Strašne pršalo a mne bolo do plaču. Cítila som sa neskutočne sama a stratená, nikoho som nepoznala,

nikoho som nezaujímala. Po tom, čo som zistila, že kvôli rozvrhu nemôžem chodiť ani na Fusion, bola som veľmi nešťastná. Pýtala som sa Boha: Načo je toto dobré? Nikdy v živote som sa necítila horšie. So závisťou seba samej som spomínala na Ameriku a túžila byť späť. Tam som sa nikdy necítila sama, bola som šťastná a tam bola mojím životom služba Bohu. To som ešte nevedela, že Pán Boh si nasledujúci ťažký polrok chce použiť na to, aby ma znovu okresával a tvaroval.

V tomto období som veľmi ubližovala mojej rodine a myslím, že tiež všetkým ostatným blízkym. Bola som neustále smutná a oni cítili, že by som tu a s nimi najradšej nebola. Takto to pokračovalo niekoľko mesiacov, začala som sa utápať v sebaľútosti, neustálo som smútku, v samote, plakala som úplne stále, keď ma nikto nevidel. Túžila som mať to, čo som ešte prednedávnom mala. Túžila som byť šťastná.

Po mesiacoch tejto duchovnej a emocionálnej slepoty som zrazu videla a pochopila. Ani neviem kedy, ale v jednej chvíli bolesť dávala zmysel. Všetko do seba zapadalo a ja som zrazu vedela, že **Boh je všetko**. Že mimo Neho žiadne trvalé šťastie, cieľ, zmysel života neexistuje. Že s Ním **nikdy nie som sama**. V jeden víkend som prišla domov a oplývala som radosťou. Vôbec nič sa na vonkajších okolnostiach nezmenilo, avšak zmenilo sa niečo v mojom vnútri. Moji rodičia nerozumeli, čo sa so mnou deje. Zrazu som sa na minulé leto v Amerike dokázala pozerat bez závislosti a s veľkou vďačnosťou za to, čo všetko mi Pán Boh dovolil zažiť a čo všetko môžem použiť ďalej v svojom živote. Radosť v mojom srdci bola nadpozemská, zoslaná priamo od Neho.

Zistila som, že nechcem, aby môj život bol ako strom, ktorý svoj život len prežíva - raz je plný kvetov, inokedy pustý a smutný a nakoniec vyschne a zomrie. Rozhodla som sa, že chcem, aby môj strom k niečomu slúžil. Dovolila som Pánu Bohu, aby tento strom použil na to, čo chce On sám. Neviem, čo to bude. Ale viem, že Pán Boh ma postupne okresáva a tvaruje. Dáva tak môjmu životu oveľa hlbší zmysel, ako je len prežívanie zo dňa na deň. Dáva mi istotu, že som tu na Zemi, aby som bola odrazom Jeho lásky a správcom Jeho stvorenia. Aby som bola súčasťou komunity ľudí, ktorí ho tiež milujú, a bola tak raz spolu s nimi Jeho nevestou. ■

ZO SVETA

Zo zahraničných zdrojov vybrali a preložili LUCIA a JOSÉ CALVO AQUILAR.

Talibanci útočili na kresťanov v Pakistane. Na kresťanov, ktorí oslavovali Veľkú Noc, zaútočili teroristi, ktorí zabilí 69 ľudí a niekoľko stoviek zranili. Cieľom organizácie, ktorá sa spojila s ISIS, bolo zrušiť veľkonočné sviatky v krajine, kde sa menej než 2% obyvateľstva hlási ku kresťanstvu.

Začiatkom apríla sa uskutočnila konferencia „Resolved“ (Rozhodnutí), ktorú organizuje Acts 29 Europe. Acts 29 spája zakladateľov kresťanských zborov z celej Európy (ale aj z ostatných kontinentov). Na konferencii, ktorá sa konala v Taliansku (minulý rok podobná konferencia bola v Prahe), boli hlavnými rečníkmi Matt Chandler (predseda Acts 29 a kazateľ v zbere „The Village“ v Dalase) a Steve Timmis (výkonný riaditeľ).

Štyria prekladatelia spoločnosti Wycliffe zomreli koncom marca na Blízkom Východe počas útoku proti tejto známej kresťanskej organizácii, ktorá sa usiluje o preklad Biblie pre všetky jazykové skupiny. Cieľom útoku bolo zničiť preklady, ktoré však boli aj na pevnom disku a podarilo sa ich zachovať. Modlime sa za rodiny tých, čo zomreli, tak ako aj za tých, čo útok spáchali.

Štyria útočníci popravili 16 ľudí v jednom domove dôchodcov v Jemene. Medzi obeťami boli aj štyri katolícke mnišky a indický pastor, ktorého následne uniesli. Pápež František vystúpil proti tomuto násiliu, ale zároveň odsúdil aj súčasné médiá za ignoranciu voči týmto „moderným mučenikom“. Podľa neho neboli len obeťami útoku, ale aj obeťami ľahostajnosti.

Last Days in the Desert alebo **Posledné dni na púšti** je ďalší film, zachytávajúci život Ježiša. Do kín príde v máji. Je to dráma, ktorá znázorňuje 40 dní, ktoré Ježiš strávil v divočine, pred tým, ako začal svoju službu. Zaujímavým detailom je, že známy herec Ewan McGregor (Star Wars, Moulin Rouge) účinkuje v úlohách Ježiša aj diabla.

Po troch rokoch práce vodiča trolejbusu som si išiel v lete zahrať s kamarátom tenis a po pár výmenách som zadychčaný musel skončiť. Čo sa to so mnou deje?

Po nejakom čase som sa v plavkách náhodou stretol so svojim synom, tiež v plavkách, pred veľkým zrakadlom a onemel som. Pripadal som si ako samostatne stojaci vešiak, na ktorom visí zopár zmoknutých kabátov – vedľa syna, ktorý pripomínal robustnú, vyrezávanú skriňu.

Čo sa to so mnou stalo?

Na pravidelnej preventívnej prehliadke sa podniková lekárka hanlivo vyjadrila k mojej telesnej schránke. Tak to bol posledný kliniec.

A ešte k tomu takmer 20 percent neustále – pre chorobu – chýbajúcich vodičov.

Čo je problém?

Väčšina dôležitých problémov a otázok je riešená na prvých stránkach Biblie.

Idem pozrieť, čo sa tam píše o vodičoch MHD...

...Učíme človeka na svoj obraz, podľa našej podoby, aby panoval...

...Boh vzal človeka a voviedol ho do záhrady Eden, aby ju obrábal a strážil... ..potom sa to zbabralo... ..pre teba bude pôda prekliata s námahou sa z nej budeš živiť... ..v pote tvári budeš jesť svoj chlieb...

Takže človek, okrem iného, dostal do vienka: vedomie, že je – možnosť rozmyšľať – telesnú schránku... a námahu. Používať, namáhať rozum a aj telo je predurčené výrobcom. Ako vodič MHD prejdem denne desiatky až stovky kilometrov s minimálnou telesnou námahou – a tam je asi pes zakopaný. Potrebujem pohyb.

V minulosti ľudia zomierali pre nedostatok výživnej stravy a nadmernú fyzickú záťaž. Dnes je to presne naopak. Ľudia zomierajú pre nedostatok pohybu a prebytok dodanej energie. Aspoň u nás. Výrobca zrejme stvoril človeka tak, aby vyvážené používal a zaťažoval rozum aj telo.

Vodiči sú zmorení rozbitým režimom. Týždeň vstávajú okolo druhej ráno a druhý týždeň idú o takom čase spať. Myšlienky na nejakú extra fyzickú námahu veľmi na um neprichádzajú.

A tu je zrejme tá záhada. Človek potrebuje pohyb. Nie pohyb, ktorý je nad jeho možnosti. Potrebuje prekonať lenivosť a vedome donútiť telo k primeranému pohybu, ak ho má v práci nedostatok.

Dá sa to? Dá. Ale chce sa mi?

Niektorí vodiči, o ktorých telesnej schránke sa lekárka vyjadrila ešte hanlivejšie, si už len šnúrky na topánkach zaväzujú v pote tváre.

Ale sú medzi nami aj takí, ktorí dôležitosť pohybu pochopili.

Poznal som staršiu dámu, ktorá pravidelne cvičila a okrem toho bývala na 5. poschodí bez výťahu. Niekoľkokrát za deň prekonala 97 schodov. Zomrela vo veku nad 91 rokov. Nie na chorobu, ale na starobu.

Idem sa hýbať, pretože z manuálu na život vyplýva, že je to tak dobré.

Neenamáhať rozum ani telo – nechať ich ladom – je nebezpečné, pretože hrozí, že jedno aj druhé zarastie burinou.

Ale nebezpečné je aj to, ak neustále rozmyšľam len nad starostlivosťou o telo. Už aj vedci zistili, že po primeranom telesnom pohybe to aj lepšie páli. Starí rodičia hovorievali:

„V zdravom tele zdravý duch.“

Vynikajúca krabičková diéta „Herkules“ dokáže zázraky takmer na počkanie.

Zoberieme prázdnu banánovú krabicu a vynesieme ju po schodoch na 8. poschodie.

Na druhý deň do nej vložíme jeden banán a krabicu opäť vynesieme na 8. poschodie. Každý deň pridáme ďalší banán, až kým nevynesieme plnú krabicu. Výsledok?

Možno spoznáme nových, vlastne starých susedov.

Prajem šťastnú cestu za primeraným pohybom, lebo aj ten patrí k životu. Si myslím. ■

POHYB

TOMÁŠ KOMRSKA

(Autor je vodič trolejbusu.)

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

APRÍL 2016

Spoločné modlitby uviedol Rastislav Števko textom z ev. Jána 6, 24–31.

Rada poverila:

Tajomníka Rady, aby 1. 5. 2016 v zbere Bratislava viedol voľbu kazateľa Viktora Gliera.

Predseda Rady, aby po ordinácii viedol 29. 5. 2016 voľbu Jána Verčimáka za kazateľa zboru v Leviciach, a aby ho 12. 6. 2016 uviedol do služby.

Predseda a tajomníka Rady a seniora, aby navštívili michalovský zbor.

Predseda Rady, riaditeľa Kancelárie a finančný odbor, aby s predstaviteľmi kórejského zboru v Žiline pripravili dohodu o výške príspevku kórejského zboru na potreby celej cirkvi.

Rada rozhodla:

Že po ordinácii vymenuje Tomáša Henžela za kazateľa misijného zboru v Nitre. Administrátorom zostáva Štefan Evin, ktorý kazateľa do služby uvedie 5. 6. 2016.

Rada zobrala na vedomie:

Informáciu, že zbor v Žiline nebude predávať objekt na Halašovej ulici, ale začne s jeho rekonštrukciou.

Správu Martina Kačura zo služobnej cesty v UK na pozvanie Slavic Gospel Association.

Ďalej Rada:

Oboznámila sa s vývojom v spoločenstve Mozaika Košice, ktoré pracuje na vzniku misijného zboru.

Dáva súhlas staršovstvu zboru v Hermanovciach, aby poverilo Pierra van Vuurena vysluhovaním sviatostí v rómnych komunitách v pôsobnosti zboru na dobu do 30. 6. 2018 s možnosťou predĺženia alebo úpravy.

Povzbudzuje zbor Prešov, aby sa venoval priekopníckemu procesu obnovy zborov. Vydavateľom potrebných materiálov bude Rada Cirkvi bratskej.

Víta záujem Dawsona Jonesa (Seattle, USA) prísť na Slovensko a zapojiť sa do zakladania zborov a poskytne mu primerané zázemie pre túto službu.

Víta iniciatívu zborov Prešov a Hermanovce pri pomoci zboru Vranov n. T. podľa návrhov, ktoré pripravil predseda Rady po návšteve vo Vranove.

Delegovala predsedu Rady a Slavomíra Polohu na valné zhromaždenie Slovenskej biblickej spoločnosti.

Schválila služobnú cestu predsedu a tajomníka Rady do Fínska na konferenciu IFFEC 19.-24. 9. 2016.

Osloví zbory spojené s Betániami n. o., aby Rade pomohli navrhnúť vhodných ľudí do ich správnych a dozorných rád.

Venovala sa príprave Konferencie 2016.

Pripravila stanovisko k prejavom politického extrémizmu.

Členovia Rady navštívili pracovňu predsedu Rady v prenajatých priestoroch na ulici Slobody 22 v Leviciach.

Pripravil Štefan Evin

misia - wycliffe

PROSPERUJÚCA NIGÉRIA

Na severe Nigérie vezie farmárov po vidieku klasický kamión. Táto čiernobiela scéna sotva poukazuje na to, akým ekonomickým a kultúrnym obrom sa Nigéria stala. Je to jedna z najrýchlejšie rastúcich ekonomík vo svete. Jej populácia stále rastie. Takmer každý piaty Afričan je Nigérijčan. Tento západoafrický národ sa zapísal do dejín v roku 2015, keď došlo prvýkrát od získania nezávislosti v roku 1960, vďaka pokojným voľbám, k zmene vládnej politickej strany za inú.

V Nigérii je obrovská potreba služby pri preklade Biblie kvôli tomu, že sa tu vo viac ako 300 jazykových komunitách rozpráva 520 živými jazykmi bez prístupu k Písmu a tiež kvôli tuctom prebiehajúcich projektov. Ale Nigéria nie je len misijným poľom. Stala sa tiež misijnou silou. Približne 40% Nigérijčanov sa považuje za kresťanov a obrovská nigérijská cirkev pochopila víziu Božieho veľkého povolania.

Niekoľko prekladateľských tímov prosí o vaše modlitby, pretože dokončujú, tlačia a distribuujú ich preklady Písma.

*Foto: Phil Prior
Text: Elyse Patten*

AKO SOM PRIŠLA DO KRÁĽOVSTVA

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

V ten deň začali okolo malého učupeného domčeka krúžiť príšery! Katka ich videla z okna na pôjde, keď pomáhala mamičke vešať prádlo. Videla, ako prefikane obletujú strechu domčeka a nazerajú do izby krásnej Violky. Videla, ako cez komín zhodili do domca niečo, čo sa zablýštalo v slnku, ale nemala potuchy, čo to bolo. Keď sa vrátila Hannah zo školy, povedala jej o tom.

„Neviem, ako by sme jej mohli pomôcť,“ – rozprávala Hannah s malou sestričkou. „Škoda, že nevieme, čo tam hodili,“ – premýšľala nahlas.

„Nuž, určite to nebude nič dobré. Draci jej chcú ublížiť!“ – pokrútila hlavou Katarína.

„Vieš, ocko jej prestal hovoriť, že ju ľúbi, a ona sa nad tým veľmi trápí a pozerá sa do zrkadla, lebo to zrkadlo jej hovorí, že je pekná. A zabúda pritom na všetkých! Na nás, na rodičov, aj na Kráľa!“

„To je zlé,“ – skonštatovala múdro Katarína.

„Keď zabúda na Kráľa, zabúda aj na to, aká je pre neho vzácna a jedinečná. To je predsa to najpodstatnejšie!“ – zvýšila hlas, akoby práve na niečo prišla.

„Pre Kráľa je predsa krásna a má ju veľmi rád! Keby toto vedela, stačilo by jej to!“

„A nemusela by sa dívať do toho zrkadla a nezabúdala by na nikoho...“ – víťazoslávne dodala Hannah.

„Takže tvojou úlohou je pripomenúť jej Kráľa a jeho meno!“ – prikývla Katarína sprisahanecky a potešila sa, že predsa len na niečo prišli.

Večer sa krásna Violka zberala do postele a namiesto toho, aby otvorila knihu a čítala z nej, postavila sa pred veľké zrkadlo a tešila sa nato, čo tam uvidí. Tak veľmi túžila, aby jej zrkadlo povedalo, aká je krásna! Tak veľmi potrebovala počuť, že je dôležitá a vzácna! No len čo sa do neho pozrela, musela zjoknúť od hrôzy. To, čo tam videla, sa jej vôbec nepáčilo. Jej vlasy vôbec neboli také krásne zlaté... dokonca sa jej zdalo, že ich je akosi málo. A čo to? Má krivý nos. A... Och, nie! Ona je tučná! „Nie, nie, nie!“ – opakovala zdese sama pre seba. „Som škaredá! Som veľmi škaredá! A nikto ma nemá rád!“ – plakala, lebo sa dala oklamať zrkadlom. Dala sa oklamať tým, čo tam videla. Jej plač počula aj mamička a pribehla. Ách! Nikdy nevidela svoju dcérku takú nešťastnú. Nevedela ju utešiť. Zavolała si na pomoc aj otecka. A ten jej už márne hovoril, že ju má veľmi rád a že je krásna! Márne ju stískal. Violka ho už vôbec nepočúvala. Neverila mu.

Utrápení rodičia odišli z Violkinej izby, keď konečne v noci zaspala, a dlho sa rozprávali o tom, ako ju presvedčiť, že je naozaj veľmi pekná. Violkina mamička priniesla knihu, pretože bola presvedčená, že tam sa dozvie ako pomôcť svojej dcére a spolu s ockom si ju začali čítať. Ale v prvý večer na nič neprišli. Keď si čítali druhý aj tretí deň, ocko si uvedomil, že

svojej dcére málo hovoril o tom, ako veľmi ju ľúbi. A tak sa rozhodol, že každý deň, keď príde z práce, znova zavolá: „Kde je moja malá myšička?“ A budú sa spolu hrať ako kedysi. Mamička si uvedomila, že mala svojej dcére rozprávať viac o Kráľovi a o tom, aká je pre neho vzácna a krásna. A tak sa rozhodla, že aj toto sa musí zmeniť. Každé ráno, keď česala svoju dcéru, už jej nepovedala iba: „Si krásna!“, ale: Pre nášho Kráľa si veľmi krásna a vzácna! Máš špeciálne miesto v kráľovstve! Nikdy na to nezabudni!“ A tak plynuli dni a Violkini rodičia si neprestávali čítať z knihy a hovoriť dcére tie najpodstatnejšie veci, ktoré by mala počuť každá dcéra od svojich rodičov. Začali skutočne bojovať za svoje dieťa. Katarína z okna na pôjde znova videla tie príšery. A videla ich častejšie a častejšie, ale zároveň videla, ako sa proti nim postavilo iné vojsko. Vojsko Kráľa! A bojovali.

Vždy, keď sa krásna Viola pozrela do zrkadla, znova zabudla na všetkých; znova a znova zabudla na to, čo jej hovoria. Videla iba seba a to, aká je škaredá a plakala. Viola totiž netušila, že zrkadlo ju klame. Viola netušila, že to zrkadlo vymenili a podhodili draci, keď raz zaútočili na ich dom, zatiaľ čo ona bola v škole.

Jedného dňa zase raz ocko prišiel domov z práce a zakričal: „Kde je moja malá myšička?“ A Violka stála na prahu svojej izby, akoby ju niečo držalo a bránilo jej rozbehnúť sa k svojmu ockovi. To zrkadlo na ňu kričalo: „Si škaredá! Aj tak ťa ocko nemá rád!“ A tak len stisla pery a hlučne tresla dverami. Ocko sa smutne vyzul, ale povedal si, že to neprestane robiť dovtedy, kým sa jeho dcérka k nemu nerozbehne.

Jedného dňa Hannah prišla znova zo školy k svojej kamarátke, aby sa spolu hrali. Prišla napriek tomu, že krásna Violka na ňu často zabúdala a rozprávala iba o sebe. To ju predsa nemohlo odradiť. Ona predsa vedela, kým je. Aj keď si neraz predstavovala, aké by to bolo, keby vyzerala ako Violka, veľmi dobre vedela, že na kráľovskom dvore má každý špeciálne miesto a každý je krásny. Vedela, že má poslanie. Všimla si, že Viola v poslednom čase hovorí o tom, že je škaredá. A bolo jej to ľúto. Videla, aká je nešťastná a čoraz smutnejšia.

Dievčatá sa najprv spolu hrali v predsieni. Violkina mamička im uvarila čajík a priniesla keksíky. Rozprávali sa o všeličom a bolo im veľmi dobre. Zdalo sa, že krásna Viola v prítomnosti Hannah sršala radosťou a pokojom.

„Je mi s tebou dobre,“ – povedala Violka Hannah, keď na schodoch vymieňali bábike šatočky. „Pri tebe zabúdam, že som škaredá,“ – dodala a usmiala sa. Hannah už už chcela povedať, že sa z toho veľmi teší, keď jej zrazu napadlo, že Violke je zrejme dobre kvô-

li plamienku, ktorý má Hannah od Kráľa a ktorý so sebou nosí. „Vieš, tam kde horí plamienok, je veľmi dobre. A ja mám plamienok od nášho Kráľa,“ – povedala, akoby jej prezradila tajomstvo. Violu to zaujalo, a tak jej Hannah začala rozprávať o plamienku a o Kráľovi. Čím viac Hannah spomínala jeho meno, tým lepšie sa krásna Violka cítila. A tak Hannah prestávala hovoriť o Kráľovi.

„Pod, vezmeme aj ostatné bábiky a oblečieme ich,“ – navrhla po chvíli Viola a rozbehla sa do svojej izby. Hannah vybehla hore schodmi za ňou. Keď sa prehrabávala vo veľkej škatuli, aby vybrala všetky bábiky, aké mala, zrazu jej padol zrak na zrkadlo. Nejaká zvláštna sila ju k nemu nekontrolovateľne priťahovala. Bez slova sa postavila a pristúpila k zrkadlu, aby sa doň pozrela. Hannah sa na to nechápavo dívala. Čakala, že Violka znova začne ospevovať, aké je úžasné, no namiesto toho sa nervózne rozkričala a začala opakovať, aká je škaredá.

Hannah zrazu pochopila, čo sa deje! Bleskovo si v hlave prebehla, ako jej Katarína hovorila o drakoch a o tom, ako čosi zhodili cez komín do Violkinho domčeka.

„Viola! Nepozeraj sa do toho zrkadla!“ – skríkla. „To, čo vidíš, nie je pravda! Vidíš to, čo chce zrkadlo, aby si videla!“ Viola síce stíchla, trošku sa ukludnila, ale stále pozerala rozrušene do zrkadla. Hannah sa postavila pred ňu, ale keď si uvedomila, že je nižšia ako Viola a že predsa len dovidí, chytrou vyskočila na stoličku, aby jej zatarasila výhľad na zrkadlo. Ostala nehybne stáť a nechápavo pozerala na priateľku. A ktovie čo by bolo ďalej – čo by Hannah urobila, keby sa zdola neozvalo ockovo: „Kde je moja malá myšička?“ Krásnej Violke sa vyjasnila tvár a keďže nedovidela na zrkadlo, vyskočila smerom k dverám. Len čo ich

však otvorila, zastala na prahu, pretože počula, ako zrkadlo kričí: „Si škaredá! Nemá ťa rád!“ Hannah sa bezradne dívala na ten zjav. Zdalo sa jej, že ho počuje aj ona. „Viola! Zrkadlo ťa klame! Bež k ockovi! Ocko ťa má rád!“ – kričala tak silno, ako len vedela v nádeji, že prehluší hlas zrkadla. Keď videla, že to nepomáha, chytrou natiahla ruky k zrkadlu, vytrhla ho zo steny, otvorila okno a ako len najmocnejšie vedela, šmarila ho z okna čo najďalej od domu...

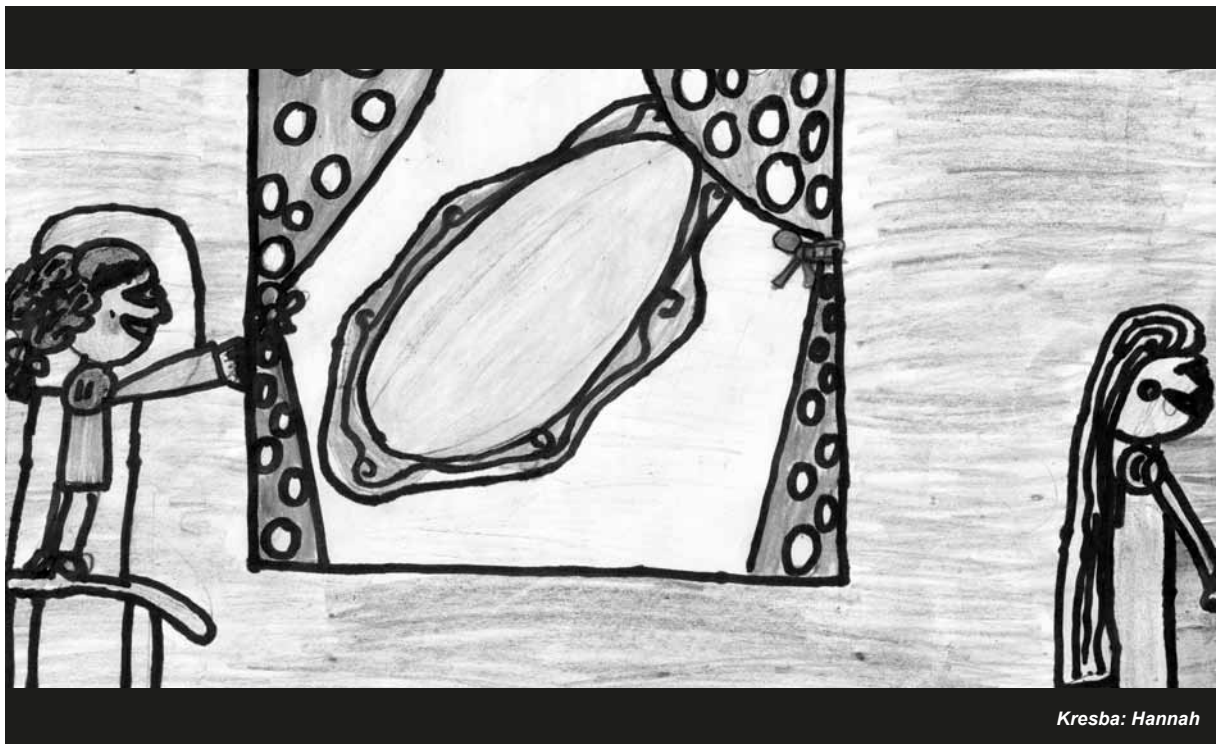
A zrkadlo padalo... a padalo... a keď sa konečne dotklo zeme, roztrieštilo sa na milióny malých kúskov, ktoré by už nikto nikdy nemohol pozberať. A presne v tej chvíli, keď sa rozbilo, Violka vybehla z izby k svojmu ockovi, ktorý tam ešte stále stál a trpezlivo čakal. Hannah si vzala svoje veci a pomaly sa vybrala dole schodmi za ňou. Už hore zo schodišťa videla, ako si konečne otec a dcéra padli do náručia a obaja plakali od radosti. Jej plamienok sa zamihotal ešte väčšou radosťou a spokojne sa pobrala domov.

Odvtedy už Violka neplakala. Vedela, že je krásna a vedela, že ju jej ocko ľúbi tak veľmi, ako len ockovia vedia ľúbiť svoje dcéry. Ale tiež vedela, že je tu niekto, kto ju ľúbi ešte viac a každému rozprávala o Kráľovi a o tom, že aj ona ide na kráľovský dvor.

12. kapitola

MUŽÍČEK A POLE

Pod lesom žil malý muž. Deti ho často videli, ako neúnavne naberá vodu z potoka a polieva svoje pole, alebo starostlivo kypří pôdu okolo rastliniek. Robil to vždy skoro ráno, keď ešte všetci spali alebo krátko pred západom slnka, keď deti išli domov zo školy. Každý deň vychádzal na pole a vyzeral úrodu, kedy sa už tie zelené rastlinky premenia na plody. Nebol veľkým

Kresba: Hannah

mužom – bol iba taký akurát, no vždy keď sa mu niečo podarilo alebo sa na neho jeho žena usmiala, o niekoľko centimetrov podrástol. Deň čo deň nosieval domov chutné plody, ktoré sa mu podarilo vypestovať a svojej žene nádhernú kyticu kvetov. No neskôr, keď ovocie na stromoch nebolo dosť veľké a zeleniny nebolo dosť veľa, prestal rásť.

Jeho žena veľmi túžila presťahovať sa do väčšieho domu uprostred mesta. Mala plány, ako bude ich nový dom vyzeráť a ako im bude spolu dobre. Ale keď pole nedalo toľko úrody, koľko očakávala, rozprávala manželovi, ako jej je ľúto, že sa nemôžu presťahovať do nového domu. Malý muž sa pod ťarchou zodpovednosti a nemohúcnosti začal hrbiť. Každý deň sa jeho chrbát zohýnal k poľu viac a viac. Ono jediné mu bolo odmenou. Keď mu jeho žena neprestala pripomínať všetko, čo sa mu v živote nepodarilo a že stále bývajú na okraji dediny, aj keď si dávno chceli postaviť krásny dom uprostred mesta na kopci, pod tou ťarchou sa cítil menší a menší. Postupne mužíček prestal nosiť svojej žene kvety. Vedel, že tie z neho nespravia veľkého. Mylne sa domnieval, že to môže iba pole. A tak tam trávil veľa času.

A ona prestala hovoriť o veľkom krásnom dome... časom prestala hovoriť úplne. A tak sa stalo, že sa mužíček a jeho žena nerozprávali.

„Dobrý deň!“ – oslovil raz malého mužíčka Samuelov otec, keď prechádzal okolo jeho poľa. Mužíček napoly zdvihol hlavu od motyky a nevýrazne odpovedal na pozdrav.

„Ako sa vám darí?“ – zaujímal sa Samuelov otec.

Mužíček sa ani len nezastavil, iba pohodil plecami, akoby chcel naznačiť, že to nie je ktovie čo... a pokračoval v práci.

„Pomôžem vám?“ – nedal sa Samuelov otec.

„Nie, to musím zvládnuť sám,“ – zahriakol ho mužíček, pretože sa bál, že keby mu niekto pomohol na poli a on by už nikdy nevyrástol.

A pracoval ďalej. Oči neodtrhol od pôdy, ktorú obrábal. Nevidel ľudí, ktorí išli okolo, nevidel švitenie vtákov, ktoré mu spríjemňovali čas pri práci. Dokonca nevidel ani slnko, ktoré zabezpečovalo jeho rastlinkám živobytie, pretože sa nikdy nerozhliadol, nikdy nezdvihol zrak od pôdy.

„Viete, ja mám tiež pole. A potreboval by som vašu odbornú radu, pretože sa mi v poslednej dobe nejakto nedarí...“

„Vysmievate sa mi?“ – zaútočil mužíček, pretože malí ľudia majú občas strach, že im veľkí ublížia. Aj keď sa nepozrel Samuelovmu otcovi do tváre, iba podľa topánok rozpoznal, že to bude veľký človek.

„Nie, pane. Naozaj mám pole, ktorému sa nedarí... A vy pracujete tak statočne a vytrvalo... ste mi príkladom! Myslel som...“ – snažil sa vysvetliť mužíčkovi svoje úmysly.

„Netrepte!“ – skočil mu mužíček do reči a ani na chvíľku si nepripustil, že by niekto naozaj mohol potrebovať jeho pomoc. „Som len malý mužíček. Nič nemám a nič som v živote nedokázal. Ako len už ja môžem...“ – hundral si popod nos.

Samuelov otec sa pobral domov. A mužíček sa naďalej čvachtal vo svojej sebalútosti.

O niekoľko dní zvolal Kráľ všetkých svojich pestovateľov a obrábačov pôdy, ktorí sa v kráľovstve nachádzajú, aby sa s nimi poradil o pôde a rastlinách. Chcel ich poučiť o tom, ako sa starať o pôdu, aby z malých zrníčok vyrástli silné rastliny. Boli tam rôzni ľudia. Niektorí mali malé polia, iní veľké, niektorým sa dávalo viac, iným menej, niektorí zatiaľ nevideli žiadne výsledky svojej práce, no napriek tomu sa prišli učiť. Kráľ vedel, ako na to. Poznal všetky zrníčka aj postupy starostlivosti. A veľmi mu záležalo na tom, aby keď raz obrábači a pestovatelia prídu na jeho dvor, priniesli plné košíky ovocia.

Lenže malý mužíček nešiel na stretnutie s Kráľom, pretože sa cítil príliš malý. Zdalo sa mu, že vôbec nie je kompetentný vystupovať ako nejaký kráľovský obrábač pôdy.

„Keď raz vyrastiem, potom pôjdem na kráľovský dvor a budem sa učiť a Kráľ ma uzná za hodného slúžiť mu,“ – myslel si.

A tak počtivo drel ďalej na svojom poli bez toho, aby sa zamýšľal nad tým, prečo jeho rastlinky nerastú tak, ako by mali, bez toho, aby niečo zmenil a bez toho, aby sa cítil taký akurát. A zatiaľ čo mužíček trávil čas na poli, jeho žena sa každý deň prechádzala okolo nádherného veľkého domu v strede mesta a potajomky si ho obzerala. Priam ju hypnotizoval. Čím častejšie si ho obzerala, tým viac v ňom túžila bývať.

„Prečo si myslíte, že je život v tomto dome taký skvelý?“ – zastavila sa raz pri nej mamička Katky a Hannah. A opýtala sa, akoby jej čítala myšlienky.

„Ach, neviem... Myslím si, že tí ľudia v ňom sa majú veľmi dobre...“ – chválila žena a neprestala sa dívať na dom.

„Prečo si myslíte, že sa majú veľmi dobre iba kvôli domu? Keby bývali inde, nemali by sa dobre?“

Táto otázka ženu trochu zaskočila. Nikdy nerozmýšľala o tom, že by to mohlo byť inak. Obe si sadli na lavičku pri ceste hneď oproti tomu úžasnému domu, zložili svoje nákupné tašky a začali sa rozprávať.

„Viete, ja nemám taký krásny dom,“ – začala mužíčkova žena. „Bývame ďaleko na konci mesta a vlastne nemáme nič, iba hrozné pole, na ktorom môj manžel pracuje od rána do večera a môj život vôbec nie je taký skvelý...“

„Myslíte si, že nie je skvelý kvôli tomu, že nemáte taký dom a máte iba pole?“

„Hm... nuž...“ – zajachtala žena prekvapene. Po prvý raz v živote si uvedomila, že za to, ako vníma svoj svet – za to nemôže dom. Problém nebude v dome, ktorý má...

Stíchli. O malú chvíľku vybehla z úžasného domu iná žena. Mala zbalené kufre a nešťastným spôsobom ich vyprevádzala preč. Za ňou vybehol muž, chytil ju za rameno a snažil sa ju o niečom presvedčiť. Mužičkova žena síce nemohla počuť rozhovor, ale jedinou vetu určite zachytila: „Ja chcem iba malý domček a pole.“ Keby tu bola Katarína, videla by anjela, ktorý mužíčkovej žene zrazu niečo ukázal. Objala mamičku Hannah, pristúpila k tým dvom a povedala: „To nie je v dome! Problém nie je v dome a v poli!“ A potom sa rozbehla radostne domov, až zabudla nákupnú tašku pri lavičke. ■

**Správne
odpovede RELAXu
z Dialógu č. 2/2016**

Tajnička krížovky:

REBEKA

Prešmyčky:

Biblické ZOO:

1. LEOPARD

2. MAČKA

3. VRETNICA

4. MEDVEDICA

Biblická botanika:

1. RÁKOSIE

2. TRSTINA

3. JAČMEŇ

4. TRŇIE

Obrazovú publikáciu
L. Struhár/B. Piatko:
Slovensko – verš v básni
Európa posielame
**Maríne Lacovej do
Kalinova.**

Vyriešenú tajničku krížovky
a ostatné úlohy posielajte
e-mailom alebo poštou
na nižšie uvedené adresy:
svatava@swanmail.sk,
DIALÓG, Sadová 28, 900 51
ZOHOR do 31. 5. 2016

Nezabudnite nechať na
seba kontakt (meno,
telefón, adresa).

Jedného správneho riešiteľa
všetkých úloh odmeníme
reprezentačnou obrazovou
publikáciou z vydavateľstva
Media Svatava. (Správne
odpovede uverejníme
v Dialógu 6-7/2016.)

Stranu pripravil
Peter Kailing

ŠVÉDSKA KRÍŽOVKA

Autor: Peter Kailing	Alebo (básn.)	Mesto kde pôsobil ap. Pavel	Chemická značka hliníka	TAJNIČKA	Odporo- vací spojka	Vlastným včelie domčeky	Chemická značka argónu
Štát USA							
Zelinár							
Stredová čiara			Citoslovce (zvon.)				Hrdina (básniky)
			Skr. tech. atmosféry				
POMOC: P. K. Vám drží prsty	Kód Talyštiny				Babylonské mesto		
	Predložka				„š“ foneticky		
Rozsudky							
Biblické mesto							

OSEMSMEROVKA (vážna)

A	S	Á	P	S	I	Z	M	A	E	L
V	P	L	L	P	E	N	I	A	Z	Á
Á	E	D	O	U	O	Š	C	E	L	S
L	V	L	D	V	CH	V	Á	L	A	K
S	E	O	Z	D	O	B	A	N	N	A

„OCHOTA DAROVAŤ JE ZRKADLOM...“ (Záver výroku=4-hláskové slovo=tajnička)
ANNA, CHVÁLA, IZMAEL, KLAM, LÁSKA, OVCA, OZDOBA, PENIAZ,
PLOD, POLE, SLÁVA, SLOVO, SPÁSA, SPEV, ZVON

OSEMSMEROVKA (úsmevná)

J	O	E	L	E	A	N	A	T	A	N
O	B	É	D	I	É	L	A	M	B	Á
Z	E	D	R	U	V	Š	O	E	B	D
U	Ť	Á	CH	A	R	É	T	E	A	E
A	M	A	L	E	CH	A	L	D	E	J

„KTORÍ ŠPORTOVCI SÚ NAJPOBOŽNEJŠÍ? CYKLISTI , LEBO IM ZÁLEŽÍ NA TOM, ABY MALI V
PORIADKU...“ (Posledné 4-hláskové slovo je tajničkou)
ABBA, ÁBEL, ALOE, AMALECH, ÉLAM, CHALDEJ, JOEL, JOZUA, LÉVI, MÁRIA,
NÁDEJ, NATANAEL, OBED, OBEŤ, TÉRACH

LEN SLOVÁ?

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Logickým pokračovaním debaty by bola otázka, že ak tých cudzincov nemusíme strieľať hneď, kde je vlastne tá subjektívna hranica, kedy ich už strieľať budeme môcť, aby sme si uchránili náš životný štandard. Nevieť, či použijem správnu interpretáciu, no pokúsim sa naznačiť, ako pôsobia tieto označenia na mňa. Pôsobia kategorizujúco, hanlivo, ofenzívne. V adresátovi aj náhodnom poslucháčovi majú tieto označenia vzbudiť jednoznačné konotácie, ktoré urazia, ponížia, deklasujú v očiach verejnosti a pripomenú mu jeho hanebnú a opovrhnutiahodnú názorovú pozíciu.

Globalizácia je synonymom šírenia kozmopolitného uvažovania, ktoré ničí národnú hrdosť. Multikulturálna spoločnosť je napriek vyprázdnenému a nevysvetlenému obsahu vopred odsúdeniahodným projektom, ktorý protirečí našim zvyklostiam a ohrozuje národnú svojstojnosť a genetickú pokrvnú predurčenosť neskazeného kmeňového materiálu karpatskej kotliny.

Univerzálne posolstvo monoteistických náboženstiev sa dostáva do nezávideniahodnej situácie. Abrahámovské náboženstvo sa síce hlásia k tým istým zakladajúcim textom, no ich momentálna politická interpretácia je dôležitejšia ako ich pôvodný zámer. Abrahám dostal podľa tejto tradície príkaz. Príkaz opustiť vlastnú krajinu, vydať sa do novej a stať sa svetlom národov či mestom na návrší je vy-

Vo verejnej debata zaznievajú slová o tom, že treba niekoho vykynožiť. Politici sa vo vyhrotených diskusiách navzájom označujú ako zradcovia, pokrytci, zlodeji, a ak im to niekto z názorových oponentov vytkne, tak jedným dychom dodávajú, že to tak nemysleli. Že trochu expresívnosti k politike patrí. Nevraživosť je však súčasťou a sprievodným znakom takejto expresívnosti.

Nie je to už len hraná asertívnosť. Cez mediálne kanály sa tento druh štandardu dostáva aj do verejného priestoru. Cudzincov vraj nemusíme hneď strieľať, ale hranice musíme nepriedušne uzavrieť, horná hranica prijateľnosti ľudí, ktorí sú v krajnej núdzi je podľa ďalšieho vyjadrenia významného verejného činiteľa nulová.

stavený pohanskej egocentrickej ambícií postaviť okolo vlastného blahobytu vysoký plot. Geto sa stane miestom, v ktorom budú môcť žiť len tí privilegovaní. Militantné jazykové prejavy verejných činiteľov, podobné tým, ktoré viedli pred desaťročiami od pouličných nepokojov cez pogromy a ničenie výkladov k legislatívnym úpravám, na konci ktorých bola rasistická diskriminačná legislatíva a genocída, dnes akosi odmietame dešifrovať.

Nuž práve preto na prelome letopočtov zaznelo a bolo zapísané, že prikázanie „nezabíjaj“ sa netýka len prelievania krvi, ale už v momente, keď niekoho označíme za bohapustého blázna, dopustili sme sa niečoho, čo *zabíja*. Už slovo zabíja vzťahy, zabíja lásku k blížnemu, ktorá sa má na verejnosti manifestovať ako elementárna kultúra. Ako opak nekultivovaného predátorského prístupu k slabším členom potravinového reťazca.

Práve preto sa tragické ľudské projekty fašizmu či komunizmu stali skúsenosťou, voči ktorej ľudstvo musí ostať vnímavé. Nesmie ich podceňovať, aby neznecitlivelo a neposunulo hranicu vnímavosti príliš ďaleko. Zvlášť ak sa fašizoidné názory stávajú na pozadí expresívneho spôsobu komunikácie legitímnym pokračovaním konania, ktorého dôsledky ako keby sme nechceli domyslieť. A už sú od politickej komunikácie „tých ostatných“, našich, na nerozoznanie. ■

RÍM

CELOSLOVENSKÝ DORASTENECKÝ TÁBOR

3.-9.7.2016

Opal táborisko | Hermanovce nad Topľou

registrácia do konca mája na www.uniadm.sk

cena 80 €

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, aj písané na adresu redakcie.